

อนุสรณ์

วันพระราชทานเพลิงศพ

คุณพ่อกุล มังคละคีรี

มรุวัดหนองแวง เมืองเก่า

าเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วันเสาร์ที่ 1 กรกฎาคม 2515

หนังสืออนุสรณ์งานศพ วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

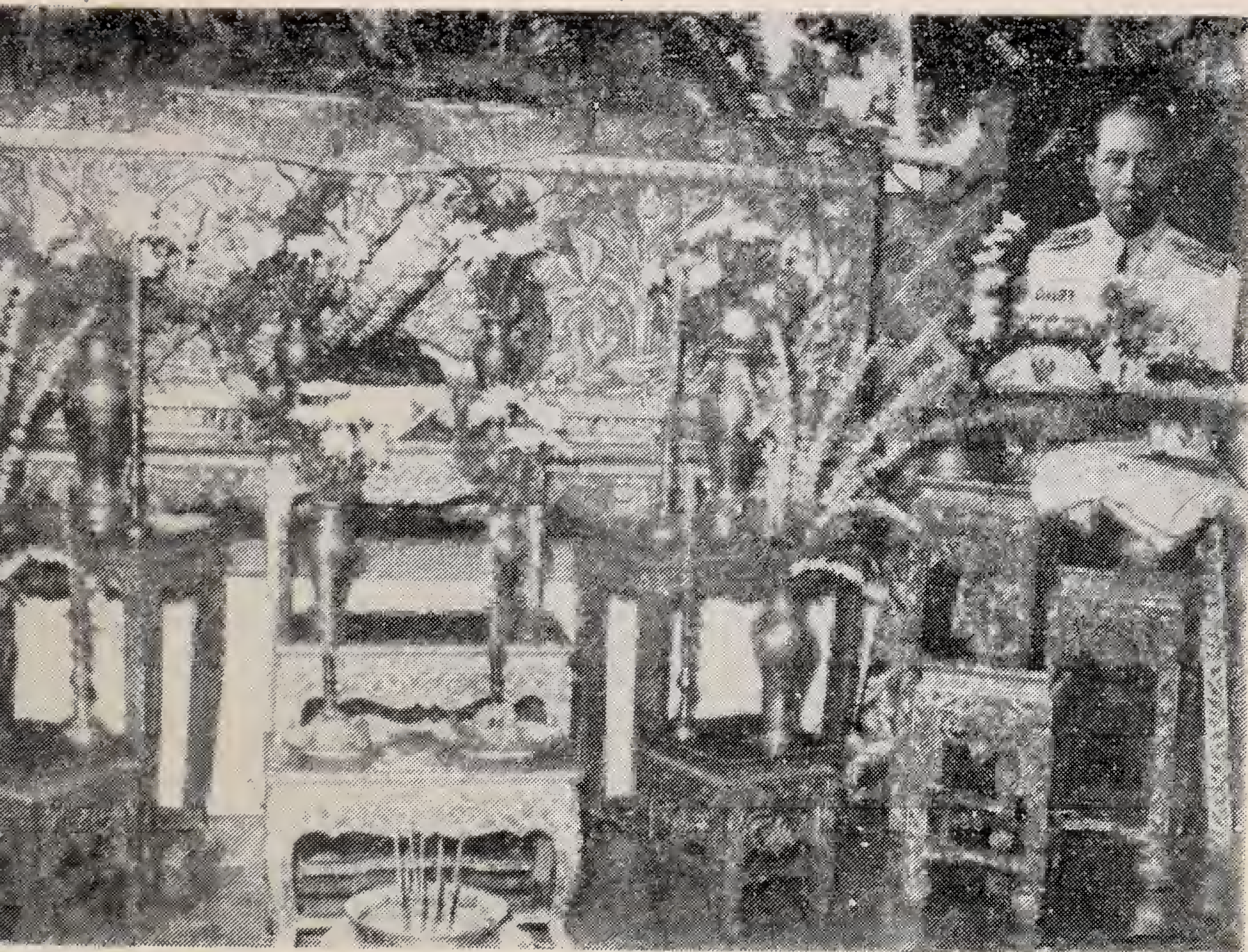

นายกุล มังคละคีรี

ชาตะ วันที่ 19 เมษายน 2450

มรณะ วันที่ 20 มิถุนายน 2515

รวมอายุ 65 ปี

ตั้งศพสวดพระอภิธรรมที่บ้าน

คุณแม่ และ ลูก ๆ
(ขาด กฤษณา, อนุกูล, และอัมพิกา)

ประวัติ

นายกุล มังคละคีรี เกิดวันที่ 19 เมษายน 2450 ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นบุตรนายยุ้น มังคละคีรี และ นางอุดร มังคละคีรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 1 คน เป็นหญิงชื่อนางอ่อนแก้ว มังคละคีรี ได้ถึงแก่กรรมไปแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2508 และมีน้องชายร่วมบิดาเดียวกัน 1 คน ชื่อนายสมเกียรติ มัง-คละคีรี ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม

ในปี พ.ศ. 2473 ได้ทำการสมรสกับนางเสี่ยน มังคละคีรี บุตรีพระประดิษฐานนท์ และนางสุทธิ ที่จังหวัดนครพนม และปี พ.ศ. 2480 ได้ทำการสมรสกับนางอักษร มังคละคีรี ที่จังหวัดหนองคาย มีบุตร-ธิดารวมกันทั้งหมด 13 คน คือ :-

1. นาวาอากาศตรี เจริญสิทธิ์ มังคละคีรี รับราชการเป็นประจำกองข่าว กรมข่าวทหาร กองบัญชาการ

ทหารสูงสุด

2. นางวิจิตรา ทับเอม รับราชการเป็นครูโรงเรียนอนุบาล จังหวัดเชียงใหม่ ได้สมรสกับ พ.ท.วุฒิ ทับเอม หัวหน้าแผนกผสมสัตว์ที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่

3. นางสาวลัดดาวัลย์ มังคละคีรี เป็นสมุห์บัญชีธนาคารกสิกรไทย สาขาขอนแก่น

4. นางสาวนิตยา มังคละคีรี ประกอบอาชีพส่วนตัวที่นครหลวงกรุงเทพธนบุรี

5. นางสาวพวงแก้ว มังคละคีรี เป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาขอนแก่น

6. นางสาวนงนุช มังคละคีรี ประกอบอาชีพส่วนตัวที่นครหลวงกรุงเทพธนบุรี

7. นางสาวอรพันธ์ มังคละคีรี รับราชการเป็นครูโรงเรียนอนุบาล จังหวัดขอนแก่น

8. นายเกรียงศักดิ์ มังคละคีรี เป็นพนักงานธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น ได้สมรสกับนางสาวจุฑามณี หนองหารพิทักษ์

9. นายธงชัย มังคละคีรี เป็นพนักงานธนาคารกสิกรไทย สาขาขอนแก่น

10. นางสาวกฤษณา มังคละคีรี ปัจจุบันศึกษาอยู่สหรัฐอเมริกา

11. นายวินิจฉัย มังคละคีรี ทำงานบริษัทคอมมี่ทัวริสต์ เอเยนซี นครหลวงกรุงเทพธนบุรี

12. นายอนุกุล มังคละคีรี ปัจจุบันศึกษาอยู่สหรัฐอเมริกา

13. นางสาวอัมพิกา มังคละคีรี สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับปริญญาบัญชีบัณฑิต (เกียรตินิยม)

การศึกษา

สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมปีที่ 2 ในปี พ.ศ. 2462 และได้เรียนวิชากฎหมายเพิ่มเติมจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง สอบไล่ได้วิชากฎหมายเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ ธรรมนูญศาล กฎหมายแพ่งว่าด้วยบุคคล

และกฎหมายทั่วไป

พ.ศ. 2479 สอบแข่งขันวิชาการบัญชีได้

การรับราชการ

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2466

ได้รับราชการในตำแหน่งเสมียนมหาดไทย ชั้นจัตวา สังกัดกรมมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ประจำจังหวัดหนองคาย จนกระทั่งปี 2480 สอบแข่งขันเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี วิชาการบัญชีได้ จึงโอนไปรับราชการสังกัดกระทรวงการคลัง

วันที่ 1 กรกฎาคม 2480

ได้รับราชการในตำแหน่ง แผนกคลังจังหวัดหนองคาย

วันที่ 19 มิถุนายน 2482

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง แผนกคลังจังหวัดนครพนม

วันที่ 4 สิงหาคม 2484

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังจังหวัดร้อยเอ็ด

วันที่ 1 มกราคม 2486

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังจังหวัดมหาสารคาม

วันที่ 21 มิถุนายน 2491

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังจังหวัดนครพนม

วันที่ 26 เมษายน 2496

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังจังหวัดเอก จังหวัดแพร่

วันที่ 1 มกราคม 2502

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังจังหวัดเอก จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 1 กันยายน 2506

ได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่ง คลังเขต 4 ที่จังหวัดอุดรธานี

วันที่ 30 กันยายน 2510

ครบเกษียณอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ออกรับพระราชทานบำนาญตลอดมาจนถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2515

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

พ.ศ.	2483	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
	2484	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
	2491	จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
	2492	เหรียญจักรพรรดิมาลา
	2493	จตุถาภรณ์ช้างเผือก
	2495	ราชาภิเศก
	2498	รัตนาภรณ์ชั้น 5 ภ.ป.ร.
	2501	รัตนาภรณ์ชั้น 4 ภ.ป.ร.
	2506	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
	2515	กาชาดสมนาคุณชั้น 3

เรื่องความเป็นคน

จาก

พระเทพสิทธาจารย์ (เจ้าคุณปู่)
วัดศรีเทพประดิษฐาราม นครพนม

แด่

นายกุล มังคละคีรี

ผู้ล่วงลับไปแล้ว

๙
ความเป็นคน

การงานดี เราต้องลงมือทำเอง ความเล่าเรียนดี เราจะต้องอธิษฐาน ขยัน หมั่นท้องบ่น คนขี้เกียจไม่มีหน้าที่ทำ คนพูดพร่ำ ๆ ยันคำน้ำลายแตกคอ เรียกว่าคนเหลือขอ ธรรมดาคนเหลือขอ เป็นคนอ่อนการศึกษา คนผู้ใดมีเวทนา ผู้นั้นแหละเป็นคนขี้โรค ผู้ใดตื่นขึ้นมานั่งเสี่ยงโชคสาธุ ขอให้บุญมาช่วย ผู้นั้นสิ้นแต้ม ผู้ใดเป็นคนอ้อม ๆ แอ้ม ๆ พูดอยู่ในปาก ผู้นั้นเรียกว่าอ่อน ธรรมดาผู้อ่อนจะมีประโยชน์อะไร ต้องเข้มแข็ง ผู้ที่เข้มแข็งนั่นแหละเป็นนักกีฬาสู้ เรามีจิตมีใจไม่ใช่ไม้ ว่าดีก็ดีกันไป ว่าไม่ดีต้องตีกัน จะมีประโยชน์อะไร เราต้องเอาตัวอย่างพระอิฐพระปูน ท่านไม่โกรธไม่เคืองให้ใคร ผู้ใดเป็นคนบริบูรณ์เป็นคนมัธยัสถ์ คนพูดลับปรับกลับกลอกไปมา เป็นนักเลงสุราเจ้าชู้ ผู้ที่เกิดมามีความรู้ ผู้นั้นแก่เรียน ผู้ใดมีความเพียร ผู้นั้นกลัวโง่ ผู้ใดพูดโว ๆ แต่ปากไม่เอาจริง ๆ ผู้

นั้นเรียกว่าเสียชาติเกิด คนเสียชาติเกิดเรียกว่าคนประมาท ประมาทแล้วยังหลง หลงแล้วยังเหลิง เหลิงแล้วยังเหลว เหลวแล้วยังแหลก แหลกแล้วยังเป็นผีหลอกตนเองทั้งภพทั้งชาติ จะมีประโยชน์อะไรในการเกิด ธรรมดาเราเกิดมาต้องเตรียมตัวเป็นนักกีฬา อย่าให้เป็นคนเสียที่ที่เกิดมาเป็นคน เราไม่ใช่สัตว์เดรัจฉาน สัตว์เดรัจฉานไม่มีงานทำ รู้จักแต่หน้าที่ เรียกว่า "ติ" ติ แปลว่าสาม สัตว์ทุกตัวตนอยู่ในความเป็นไปของ "ติ" 1. รู้จักกิน 2. รู้จักนอน 3. รู้จักเมถุน สามประการนี้มีหน้าที่ของสัตว์เดรัจฉาน เพราะฉะนั้นเราเกิดมาเป็นคน รู้จักเหตุผลตนประมาณกาลสมัย รู้จักคัดเลือกจัดสรรเอาแต่ที่เป็นสาระแก่นสารมาเป็นแบบฉบับ เราเกิดมาเป็นคนอย่าเป็นคนตกแคร่ อย่าเป็นคนอ่อนแอภายหลัง อย่าให้เขาชังมากกว่าเขารัก เราต้องอธิษฐานให้เป็นคนอยู่เสมอ ๆ อย่าเผลออย่าประมาทเหลวไหลแหลกเป็นผีหลอกตนเอง จงอุตส่าห์พยายามจนหมดกำลังสามารถของตน พ่อแม่เลี้ยงตนจะต้องตั้งตนอยู่ใน

ขอบ คโต วาโณ กริสสติ พ่อแม่เลี้ยงเราเราเลี้ยงตอบ กิจจัง วาโณ กริสสติ พ่อแม่เลี้ยงเราช่วยกิจการงานช่วยหนักให้เป็นเบา กุลวังโส พ่อแม่เลี้ยงเรา เราทำดีพ่อแม่ตาสว่าง ถ้าลูกทำไม่ดีหนีไปทางไหน มีคนคอย ฆ่า, ตี, ขก ตกไปอยู่ที่ไหน ชื่อเสียงเหม็น ไม่หอมหวลชวนดมนิยมอยู่ในหมู่มนุษย์ ผู้นั้นเรียกว่าคนประมาท เพราะฉะนั้นเราอย่ามีความประมาท ต้องอุตส่าห์พยายามนึกถึงคุณงามความดี อธิษฐานตนเป็นต้นไม้ใหญ่ใกล้ถนนหลวง มีหมากมีลูกดก นกกามันก็ได้กิน คนสัญจรไปมาก็ได้พักพาอาศัยร่มเย็น อย่าเป็นคนหลงเหลวแหลก อย่ามอบกายให้เรือไหลล่วง ผู้เจ้าของไม่มีหางเสือ เรือจะซื่อตรงมาแต่ไหน ลงท้ายที่สุดเรือก็โดนหินเกยหาด ล่มจมลงไปในน้ำจรเข้ไล่กิน กระโดดขึ้นมาเหยียบดินต่อแตนไล่กัด ซัดเซพเนจรไปอยู่ที่ไหน ไม่มีชื่อหอมหวลชวนดมนิยมอยู่ในหมู่ผู้นั้นเรียกว่าเป็นคนเสีย เราเกิดมาทำไม เกิดมาเสียที่เกิดไม่มีประโยชน์อะไรในการเกิด เมื่อเราเกิดมาเป็นคน เราจะ

ต้องอุตส่าห์พยายามทำดีที่สุด ให้มนุษย์เอาเป็นแบบฉบับ นับว่าเราเป็นศรีสง่าในการเกิด เกิดแล้วก็กินนอน นอนกินสิ่งที่เป็นประโยชน์ไม่ขวนขวาย ไม่หาอุบายเครื่องพ้นทุกข์ มันจะพ้นมาแต่ไหน มีแต่มันจะเพิ่มเข้าทุกที เครื่องพ้นทุกข์ คือ นิทราสิลี อย่านอนตื่นสาย ตื่นดึกนึกถึงการงาน สัพ-พาสิลี ตื่นขึ้นมาอย่าพูดเหลวไหลไร้สาระ พูดแต่ความจริง อย่าให้ความจริงวิ่งหนีจากพูดเด็ดขาด อนุตถาตา อย่าขี้เกียจ ขยัน อาลโส อย่าขี้คร้านจงหมั่น โกธ ปัญญาโณตัง ตื่นขึ้นมาอย่าโกรธหน้าเง้า หน้างอ หน้ายักษ์ หน้าผี ทำหน้าที่ดี ๆ เอาไว้ พูดจานิ่มนวล ไพเราะเสนาะหูหมู่มนุษย์ ถ้าคนไหนทำได้อย่างนี้ เรียกว่าคนเก่ง โง่ก็โง่น่ารัก ฉลาดก็ฉลาดน่าสงสาร เป็นเสน่ห์ในตนเอง ผู้ใดทำไม่ถูกต้องอย่างว่า เรียกว่า โง่น่าเกลียด ฉลาดน่าชังเป็นยาพิษติดอยู่กับตนเองไม่มีเวลาล่าง

เพราะฉะนั้น จงอธิษฐานตนของตนจงอยู่ในขอบมนุษย์ธรรม พุทโธ พระพุทธเจ้าสั่งสอนให้เป็นคนเบิกบาน

ยิ้มแย้มแจ่มใส ภคฺรา พระพุทธเจ้าสั่งสอนให้เป็นผู้แจกคุณงามความดีให้แก่หมู่มนุษย์ทุกคน จงจดจำเอาไว้จึงจะเป็นศรีสง่าแก่การเกิดมาเป็นคน

พระเทพสิทธาจารย์ (เจ้าคุณปู่)

วัดศรีเทพ ฯ นครพนม

คำไว้อาลัย

ของ

นายพรหม สูตรสุคนธ์

อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

ด้วยนายกุล มังคละคีรี เป็นญาติอันใกล้ชิดของข้าพเจ้า เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนปียมหาราชาลัยที่จังหวัดนครพนมแล้ว ก็ได้ไปอยู่กับข้าพเจ้าที่จังหวัดหนองคาย และได้เข้ารับราชการเป็นเสมียนพนักงานมหาดไทยจังหวัด แผนกเสมียนตราจังหวัด เพราะเขียนหนังสือลายมือสวย เหมาะแก่การลงบัญน้ำบัญชี

ข้าพเจ้าได้อบรมแนะนำถึงการทำงาน ไม่ว่าอาชีพใด ๆ ผู้ที่หวังความเจริญ ดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต้องบำเพ็ญตนให้เป็นผู้ที่เพรียบพร้อมด้วย อิทธิบาทสี่ คือ

1. ฉันทะ ต้องมีความพอใจและรักต่อการงานหรืออาชีพที่ตนกระทำ

2. วิริยะ ต้องเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียรต่ออาชีพนั้น
3. จิตตะ ต้องตั้งใจจดจ่อต่อการงานที่ตนกระทำ
4. วิมังสา ต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุงงานการที่ตนกระทำให้ก้าวหน้า

นายกุล มังคละคีรี ได้ปฏิบัติตนตามนัยที่กล่าวเสมอมา จนเป็นผู้ที่ชำนิชำนาญการบัญชีและการเงินในหน้าที่เสมียนตราจังหวัดเป็นอย่างดี และเป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาทุกระดับ นับแต่เสมียนตราจังหวัด ปลัดจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

ในโอกาสมีงานพระราชพิธีก็ดี งานรับรองข้าราชการผู้ใหญ่ที่ไปจากจังหวัดพระนครก็ดี การต้อนรับแขกต่างประเทศที่มาจากนครเวียงจันทร์ (ในสมัยฝรั่งเศษปกครอง) ก็ดี ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบหมายให้นายกุล มังคละคีรี เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตลอดการตกแต่งสถานที่ในงานพระราชพิธี หรือจัดการรับรองเลี้ยงแขกทั้งในประ

เทศและต่างประเทศ นับแต่การเตรียมสุราอาหาร ตกแต่งสถานที่ ตลอดจนเสิร์ฟอาหาร นายกุลฯ ได้บริการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยทุกคราว จนผู้บังคับบัญชารักใคร่เอ็นดูเสมอมา

เนื่องจากเป็นผู้มีอิทธิบาทประจำนิสัย และปฏิบัติดีเสมอมา จึงทำให้นายกุล มังคละศิริ เจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการตลอดมาเป็นลำดับ เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2479 ถึงคราวสอบข้าราชการชั้นตรีทั่วประเทศ นายกุล มังคละศิริ ก็สอบไล่ได้ แต่วิถีชีวิตของนายกุล มังคละศิริ คงจะไม่มีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าทางกระทรวงมหาดไทย ก็เป็นได้กระมัง อัตราชั้นตรีทางกระทรวงมหาดไทยเฉพาะจังหวัดหนองคาย จึงไม่มีว่างพอที่จะบรรจุได้

แต่เผอิญเข็มชีวิตของนายกุล มังคละศิริ ชี้บอกทางเดินไปเอาดีทางกระทรวงการคลังก็เป็นได้ ตำแหน่งชั้นตรีประจำแผนกคลังจังหวัดหนองคายว่างลง นายกุล มังคละศิริ ซึ่งมีภูมิทางบัญชีและการเงินบ้าง จึงได้ขอโอนไปรับ

ตำแหน่งประจำแผนกคลังจังหวัดหนองคายแต่ พ.ศ. 2479 และเจริญก้าวหน้าต่อไปตามลำดับ โดยย้ายไปเป็นผู้ช่วยคลังจังหวัดนครพนม แล้วไปเป็นคลังหวัดร้อยเอ็ด, มหาสารคาม, กลับไปเป็นคลังจังหวัดนครพนม ย้ายไปเป็นคลังหวัดแพร่ แล้วย้ายกลับมาเป็นคลังจังหวังเอก จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ 2502 ในสมัยที่ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ ได้ร่วมงานกับข้าพเจ้าอีกวาระหนึ่ง นับว่าเป็นโชคดีของข้าพเจ้าที่ได้ นายกุล มังคละคีรี ผู้ที่เป็นญาติ และไว้วางใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ช่วยข้าพเจ้าพัฒนาจังหวัดขอนแก่นให้เจริญรุ่งเรือง ตลอดชั่วชีวิตราชการของข้าพเจ้า

ต่อจากนั้นด้วยความสามารถ และคุณงามความดีของนายกุล มังคละคีรี ที่ได้ปฏิบัติเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง จึงได้แต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งคลังเขต 4 จังหวัดอุดรธานี ถ้าเทียบสมัยที่มีมณฑลอยู่ก็เท่ากับคลังมณฑล ซึ่งเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ส่วนภูมิภาค เป็นที่ไว้

วางพระราชหฤทัยของพระมหากษัตริย์ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช นับว่าเป็นผู้สร้างเกียรติประวัติให้แก่ตัวเองและวงศ์ตระกูล มังคละคีรี ณ นครพนม ผู้หนึ่ง จึงขอให้ทายาทและลูกเต้าเหล่าหลาน จงถือเป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิตต่อไป

อนึ่ง แม้คำสอนของพระพุทธองค์จะทรงสอนไว้ว่า "สังขารา อนิจจา" ซึ่งโบราณาจารย์ผูกเป็นโคลงไว้ว่า

ทุกสิ่งในโลกล้วน อนิจจัง
ป่วยเจ็บเกิดตายยั้ง ทั่วผู้
เมื่อหากชีวิตยัง เป็นอยู่
ควรประกอบกิจกู้ แนวไว้ทางกุศล

ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาและบำเพ็ญจิต นึกถึงความไม่เที่ยงแท้ของสังขารอยู่เสมอมากจริง แต่เฉพาะ นายกุล มังคละคีรี ผู้เคยร่วมสุขร่วมราชการกันมาแต่เยาว์จนถึงขั้น

ปัจฉิมวัย แล้วก็มาจากไปอย่างไม่มีวันกลับมาเช่นนี้ ย่อมไม่สามารถที่จะระงับความเสียใจและอาลัยไว้ได้

จึงขอตั้งจิตอธิษฐาน ขออานุภาพแห่งความงามความดีตลอดกุศลบุญราศี ที่นายกุล มังคละศิริ ได้บำเพ็ญสร้างสมไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ และกุศลผลบุญของบุตรภริยา และญาติสนิทมิตรสหายได้บำเพ็ญอุทิศส่วนกุศลให้ จงเป็นพลปัจจัยให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ จงไปสู่สุขคติในสัมปรายภพ เทอญ

คำไว้อาลัย

แด่

นายกุล มังคละคีรี

อดีตคลังเขต 4

กุล มังคละคีรี น้องรัก

พี่ไม่นึกเลยว่า น้องจะมีอายุสั้นกว่าพี่ เพราะเมื่อปีที่แล้ว น้องยังช่วยงานบวช ชวลิตลูกชายที่โคราช ร่างกายยังแข็งแรงดี และได้ปรึกษากันหาวิธีบำรุงร่างกาย น้องเป็นห่วงพี่อายุมากจะไปก่อน แนะนำให้ออกกำลังด้วยวิธีเดินตอนเช้า ทานยาบำรุงกำลัง พี่ให้น้องพยายามทำตามที่แนะนำ

เมื่อวันจันทร์ ที่ 19 มิถุนายน นี้ เวลาตอนที่ได้รับข่าวทางโทรศัพท์ว่าน้องป่วยอาการหนัก รุ่งขึ้นเช้าพี่รีบเดินทางโดยรถไฟ ถึงขอนแก่นประมาณ 10.00 น. รีบตรงไปโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่บอกว่าน้องถึงแก่กรรมเสียแล้ว ศพอยู่ที่บ้าน พี่รีบกลับมาที่บ้านเห็นน้องอยู่ในสภาพกลายเป็น

ศพไปเสียแล้ว พี่และครอบครัวรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อสมัยน้องยังมีชีวิตอยู่ น้องดีต่อพี่เหลือเกิน จนไม่สามารถจะพรรณนาในเวลาจำกัดได้ จึงขอให้วิญญาณของน้องไปสู่สุคติยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ.

เทศ มังคละคีรี

(นายเทศ มังคละคีรี)

อดีตคลังจังหวัดนครราชสีมา

คำไว้อาลัย

แด่

คุณกุล มังคละคีรี

ท่านคลังเขตกุล มังคละคีรี เป็นเพื่อนข้าราชการรุ่นเดียวกับผู้เขียน เริ่มแต่ในระยะที่ท่านโอนจากมหาดไทยมากรมบัญชีกลาง ได้รู้จักสนิทสนมรักใคร่นับถือกันมากเคยกินนอนกลางป่าด้วยกัน เมื่อปลายปี 2483 ผู้เขียนเป็นผู้ช่วยข้าหลวงตรวจการเขต 3 นครราชสีมา และท่านเขตกุลเป็นประจำแผนก ณ คลังจังหวัดนครพนม ผู้เขียนกับท่านข้าหลวงคลังเขต คุณหลวงสิทธิธนศักดิ์ (ถึงแก่กรรม) ได้ไปตรวจราชการ ณ จังหวัดในเขต เวลานั้นเป็นสมัยเกิดปะทะกับอินโดจีนฝรั่งเศส แต่ยังไม่ถึงขั้นทำสงคราม นครพนมถูกฝรั่งเศสระดมยิงด้วยปืนกล ถูกศาลากลางและแผนกคลังจังหวัด ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่โขง ทะลุเป็นรอยกระสุนไปหมดเคราะห์ดีไม่มีใครเป็นอันตราย ทางคลังจึงโทรเลขรายงานมาที่เขต ขออนุญาตขนย้ายเงินและพัสดุมีค่ามาไว้ที่สกลนคร

ติดตามมากับคณะกรมการจังหวัด ท่านข้าหลวงคลังเขตกับผู้เขียนจึงรีบเดินทางจากนครราชสีมาไปนครพนม แล้วสมทบกับคณะกรมการจังหวัดขนย้ายคลังมา ณ จังหวัดสกลนคร ในวันรุ่งขึ้นตกค่ำได้หยุดตั้งแคมป์กินนอนกันกลางป่า โดยเห็นกันว่าไม่สมควรจะเดินทางต่อไปในค่ำคืน จำได้ว่าท่านขุนทะยานราญรอนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม เป็นหัวหน้าคุมขบวนขนย้าย ในคืนที่นอนกันกลางป่าระหว่างทางนครพนมกับสกลนครนั้นไม่มีเหตุการณ์อะไร รุ่งเช้าจึงออกเดินทางต่อเข้าถึงสกลนคร นำเงินเข้าเก็บเรียบร้อยและปลอดภัย ผู้เขียนและท่านข้าหลวงคลังตกลงพักแรมอยู่สกลนครเป็นเพื่อนใจยามยากให้ชาวคณะคลังนครพนม และสกลนครอยู่ 3--4 เพลา ก็เกือบได้ที่หรือเรียกว่าเกือบถึงที่จะถูกกว่าเพราะในวันรุ่งขึ้นตอนกลางคืนสัก 3–4 ทุ่ม เสียงสัญญาณอันตรายทางอากาศของจังหวัดโหยหวนไม่น่าฟัง พวกเราชาวคณะคลังกำลังจับกลุ่มล้อมวงกันก็รีบเผ่นพรึบ ลงจากเรือนคลังจังหวัดหายเงียบไปในหลุมหลบภัยข้างเรือนที่ได้ขุดเตรียมไว้ เนื่องจากสกลนครได้ถูกเครื่องบินฝรั่งเศสบินเที่ยวไปเที่ยวมาอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว ชาวสกลนครในครั้งนั้นได้รับ

การแนะนำจากบ้านเมืองให้เตรียมการขุดหลุมหลบภัยไว้ก่อนหน้านี้แล้ว ผู้เขียนอยู่ปากหลุม ท่านเขตกุลอยู่ปากตรงข้ามในหลุม ส่วนคุณหลวงสิทธิข้าหลวงคลังเห็นจะเข้าไปส่วนในของหลุม เพราะเป็นผู้นำลงคนแรก

เป็นคืน และเป็นวาระระทึกใจที่สุดในชีวิตในหลุมหลบภัยนั้น ชั่วเวลาสัก 5 นาที ก็ได้ยินเสียงเครื่องบินกระหึ่มอยู่เหนือศีรษะในระยะต่ำที่สุด เป็นคืนเดือนหงายมองเห็นเครื่องบินขนาดใหญ่เป็นเครื่องบินเมล์ใบพัด ไม่ใช่เครื่องบินรบ เพราะเครื่องบินรบของฝรั่งเศสที่อินโดจีนสมัยนั้นไม่มีขนาดใหญ่จะบรรทุกลูกระเบิด และบินทางไกลเวลานานได้ มันบินกลับไปกลับมาเหนือศีรษะเราอยู่ 2–3 เที่ยว แล้วบินไปทางตัวจังหวัดสักครู่หนึ่งก็บินกลับมา ครั้งนี้ได้หย่อนลูกระเบิดเป็นระยะ ตูม–ตูม–ตูม ๆ ลงข้างหลุมที่เราคุดคู้อยู่ทั้งข้างซ้ายข้างขวา ระยะไม่เกิน 4–5 เมตร ผู้เขียนนึกสนุกอยู่แต่แรกในบัดนั้นก็เกิดหนาวสะท้านคางสั่น เสียงท่านเขตกุลพูดในความมืด ก็มีอาการเหมือนคางฟันกระทบกันเด็ก ๆ และชาวบ้านที่อยู่ลึกเข้าไปข้างในหลุมร้องไห้กันด้วยความกลัว เครื่องบิน (เศษฝรั่งที่เราตั้งชื่อให้ใหม่) คงกลับ

ลำเมื่อถึงชายทุ่ง แล้วบินหวนกลับทิ้งระเบิด ตูม ตูม ตูม ๆ ลงอีก แต่เป็นเสียงลงทางด้านหน้า คนละฟากถนนที่เราอยู่ เป็นคืนเดือนหงายแต่ค่อนใกล้ค่ำ นักบินอาศัยแสงเดือนใช้ถนนเป็นแนวสังเกต มุ่งทิ้งลงให้ถูกบ้านราษฎรและข้าราชการ บ้านเมืองในสมัยเมื่อเกิดเหตุประมาณ 30 กว่าปี เล็กนิดเดียว ราษฎรก็อยู่กันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม บินทิ้งระเบิดอยู่สักไม่ถึง 10 นาที แต่พวกเรารู้สึกว่าได้อยู่ในนรกสักหลายชั่วโมง

การป้องกันหรือต่อสู้ของฝ่ายบ้านเมืองก็ไม่มี คงจะเนื่องจากคาดไม่ถึงว่าเขาจะมาทำร้ายราษฎร เพราะสกลนครในวันนั้นไม่มีกำลังทหาร และจุดสำคัญทางทหารเลย

ในวันรุ่งขึ้นจึงทราบว่า หลุมหลบภัยตรงข้ามกับหลุมของเราคนละฟากถนน ราษฎรชาวบ้านโดนระเบิดที่ตกไประเบิดที่ปากหลุม สะเก็ดสาดไปในหลุมตาย 3 หรือ 4 คน และทางด้านติดกับชายทุ่งก็มีราษฎรถูกระเบิดตายอีก 1-2 คน หลังจากนั้นเมื่อเลิกงานวันต่อ ๆ มา 17.30 น. ชาวคณะคลังรวมทั้งชาวบ้านร้านตลาดก็อพยพ เดินกันเป็นแถวออกจากบ้าน เข้าไปนอนอยู่ในป่าไผ่ชายทุ่งนาคนละด้านกับตัว

เมือง ก็ชักรู้สึกตื่นเต้นในการที่ได้ผจญภัยและเกิดความสนิทสนมรักใคร่เห็นใจกันในชาวคณะคลังเป็นอย่างดี ผู้เขียนกับท่านเขตกุลซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย ก็ได้รู้จักชอบอัธยาศัยใจคอกันตั้งแต่นั้นมา ได้ร่วมนอนกลางดินกินกลางป่ากันมาแม้ชั่ว 3–4 วัน ก็สนิทสนมแม้นมิใช่ญาติก็เสมือนญาติ

ในกาลต่อมา เมื่อท่านคลังเขตกุลได้ออกจากราชการไปด้วยเกษียณอายุ ผู้เขียนได้ไปราชการต่างจังหวัดผ่านมาที่ขอนแก่นก็ได้แวะไปคุยเยี่ยมเยียนท่านที่บ้าน ครั้งหลังสุดประมาณ 2 ปีนี้ ท่านก็ยังรื่นเริงมีน้ำใจไมตรีดีอยู่เสมอต้นเสมอปลาย ท่านเป็นผู้ที่ผ่านงานปกครองด้านมหาดไทยมาก่อน ประกอบด้วยคุณลักษณะประจำตัวมีแต่เดิม ท่านจึงรอบรู้วางตัวปฏิบัติได้ต้องตามกาละเทศะ รู้จักหนักเบา รู้จักการอันควรและมิควร มีธรรมะของผู้ปกครองในการให้ความเห็นอกเห็นใจเอื้ออารี และความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รอบรู้ชำนาญในระเบียบการงานทั้งด้านคลัง และการปกครอง ท่านจึงเหมาะอย่างยิ่งที่ดำรงตำแหน่งผู้ปกครองชาวคลังในจังหวัด ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย

ร่มเย็น ไม่เคยปรากฏการบกพร่องผิดพลาดใด ๆ เลย แม้ท่านจะพ้นหน้าที่ราชการไป และเมื่อบัดนี้จากพวกเราไป ผู้เขียนและเพื่อนฝูงในกรมบัญชีกลางยังคงรำลึกจดจำในความประพฤติและน้ำใจอันงามของท่านอยู่มิรู้ลืม

ขอให้ท่านคลังเขตกุล มังคละคีรี จงประสบสุขสำราญในสัมปรายภพนั้น เทอญ.

ประพนธ์ บุนนาค

อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

อาลัย

พี่กุล มังคละคีรี

ข้าพเจ้า รู้จักพี่กุล มังคละคีรี ประมาณ 30 ปีเศษ ทั้ง ๆ ที่พี่กุล มังคละคีรี เป็นข้าราชการกรมบัญชีกลางส่วนภูมิภาค แต่เหตุใดจึงสร้างความเคารพนับถือ จูงใจให้ข้าพเจ้าซึ่งส่วนใหญ่รับราชการอยู่ส่วนกลาง เคารพถึงกับเรียกพี่กุลตลอดเวลา ใครก็ตามเมื่อได้สังสรรใกล้ชิดกับพี่กุล มังคละคีรี ก็อดที่จะรักใคร่นับถือในจิตใจไม่ถือเขาถือเรา พูดตรงไปตรงมา และมีความเป็นผู้ใหญ่ซึ่งประกอบด้วยเมตตากรุณา แก่เพื่อนข้าราชการที่เป็นรุ่นน้องของพี่กุลไม่ได้ สิ่งใดที่พี่กุลเห็นว่าไม่ดี ก็ตักเตือนและเล่าตัวอย่างเก่า ๆ ให้ฟังเพื่อประกอบสติปัญญา พี่กุลวนเวียนรับราชการสังกัดกรมบัญชีกลางอยู่ในภาคอิสาน ตั้งแต่เสมียนจนถึงตำแหน่งคลังเขต และจนกระทั่งพ้นจากราชการไปเพราะเกษียณอายุ ข้าพเจ้าไม่เคยได้ยินหรือได้ฟังในเรื่องที่ไม่เป็นมงคล เกี่ยวกับพี่กุลเลยแม้แต่น้อย ผู้ที่เคยอยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของพี่กุล มักเรียกพี่กุลว่า "คุณพ่อ" นี่คือพยานแห่งความดี

ที่พี่กุลได้สร้างไว้ทั้งในราชการและส่วนตัวในระหว่างที่มีชีวิตอยู่

การจากไปของพี่กุล นับเป็นการสูญเสียญาติผู้ใหญ่ที่สนิทสนมไปหนึ่งคน และเป็นความเศร้าสลดหดหู่ใจตั้งแต่ได้ทราบข่าวการจากไปของพี่กุล เนื่องจากคุณงามความดีที่พี่กุลได้ประกอบไว้ ขอให้วิญญาณของพี่กุลจงสู่สุคติในสัมปรายภพสรวงสวรรค์ เทอญ.

ด้วยอาลัยอย่างสูงสุด

จ. บูรณมาตร์

(นายจิโรจ บูรณมาตร์)

รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง

คำไว้อาลัย

ข้าพเจ้าได้รู้จักคุ้นเคยกับคุณกุล มังคละคีรี มานาน ในสมัยที่ คุณกุล มังคละคีรี รับราชการอยู่ก็เป็นผู้เข้มแข็ง ในการงานซื่อสัตย์สุจริต สุภาพอ่อนโยนเป็นที่รักใคร่นับถือ ของคนทั้งหลาย ชีวิตราชการของคุณกุล มังคละคีรี เป็น เวลาหลายสิบปีก็คลุกคลีอยู่กับงานคลังทางจังหวัด ต้องรับ ผิดชอบในการรับจ่ายเงินปีละพัน ๆ ล้านบาท คุณกุล มัง คละคีรี ก็ปฏิบัติงานมาด้วยดี และเมื่อบั้นปลายชีวิตราช การก็ทำหน้าที่เป็นคลังเขต ก็ได้ช่วยแก้ปัญหางานคลังทางจัง หวัดให้ลุล่วงไปด้วยดีจวบจนเกษียณอายุ ซึ่งคิดว่าควรจะ เป็นเวลาที่คุณกุล มังคละคีรี จะได้พักผ่อนสบายเสียทีหลัง จากได้ตรากตรำทำงานมานาน เมื่อไม่กี่เดือนมานี้ข้าพเจ้า เดินทางมาราชการที่จังหวัดขอนแก่น ตั้งใจว่าจะได้พบปะ เยี่ยมเยียนคุณกุล มังคละคีรี แต่เวลามีจำกัดประกอบกับ ไม่ได้ข่าวป่วยไข้เลย จึงได้เดินทางต่อไปจังหวัดอื่นไม่ได้พบ กัน เมื่อมาทราบข่าวมรณะกรรมของ คุณกุล มังคละคีรี

ก็ยังความประหลาดใจและเศร้าสลดใจอาลัยเป็นอย่างยิ่ง สังขารทั้งหลายทั้งปวงย่อมไม่เที่ยงแท้

ขออานิสงส์แห่งความดีที่คุณกุล มังคละคีรี ได้บำเพ็ญมา จงช่วยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณกุล มังคละคีรี จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพ เทอญ

มนตรี ดวงเด่น

(นายมนตรี ดวงเด่น)

รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง

คำไว้อาลัย

คุณกุล มังคละคีรี ได้รับราชการในสังกัดกรมบัญชีกลางมาเป็นเวลาช้านาน เริ่มตั้งแต่ตำแหน่งเสมียน พนักงานดูเงินตรา ประจำแผนก ผู้ช่วยคลังจังหวัด คลังจังหวัด จนถึงคลังเขตซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในราชการครั้งสุดท้ายของคุณกุล มังคละคีรี ก่อนที่จะครบเกษียณอายุ พ้นราชการไป

การที่คุณกุล มังคละคีรี รับราชการในที่ทำการคลังจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเก็บและรักษาเงินคงคลังของทางราชการเป็นจำนวนร้อย ๆ ล้านบาทขึ้นไป เป็นเวลาสี่สิบปีเศษด้วยความเรียบร้อย ไม่เคยปรากฏมีความบกพร่อง หรือเสียหายเกี่ยวกับหน้าที่ราชการแต่ประการใดเลยเช่นนี้ ย่อมเป็นที่น่าสรรเสริญชมเชยเป็นอย่างยิ่งในความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนตรงและความเป็นคนจริงในหน้าที่การงานของคุณกุล มังคละคีรี จนได้รับการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งถึงระดับสูงในราชการ

นอกจากความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนตรงและคนจริงในหน้าที่การงานแล้ว คุณกุล มังคละคีรี ยังเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มิตรสหาย ข้าราชการแผนกต่าง ๆ ในระหว่างที่ คุณกุล มังคละคีรี ยังมีชีวิตอยู่ คุณกุลได้ทำแต่ความดี บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมจนเป็นที่รักใคร่นับถือของผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกับ คุณกุล มังคละคีรี ทุกคน จนเป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปว่าจะหาคนดีอย่างคุณกุล มังคละคีรีแล้วหาได้ยากนัก

การที่คุณกุล มังคละคีรี ต้องจากไปอย่างไม่มีวันกลับเช่นนี้ ย่อมยังความโศรกเศร้าเสียใจ และอาลัยอาวรณ์ให้แก่ครอบครัวซึ่งอยู่ด้านหลัง ตลอดจนญาติมิตรสหายและผู้เคยร่วมงานด้วยกันมาเป็นอย่างยิ่ง

เนื่องในการพระราชทานเพลิงศพ คุณกุล มังคละคีรีนี้ ขอกุศลบุญราศีที่ คุณกุล มังคละคีรี ได้บำเพ็ญมาแล้วในชั่วอายุขณะยังมีชีวิตอยู่ และกุศลราศีทักษิณานุปทาน

ที่เจ้าภาพญาติมิตรสหายได้บำเพ็ญอุทิศแด่ คุณกุล มังคละคีรี จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของ คุณกุล มังคละคีรี ประสบแต่อิฏฐวิบูลมนูญผล เสวยสุขสันติในสัมปรายภพ สมดังมโนปณิธาน ทุกประการ เทอญ.

ส. เกษะศิริ

(นายสนิท เกษะศิริ)

ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

คำไว้อาลัย

ผมได้รับโทรเลขจากคุณสมชื่อ วายุภักตร์ คลังจังหวัดขอนแก่น แจ้งข่าวการถึงแก่กรรมของคุณกุล มังคละคีรี รู้สึกตกใจ แม้ว่าความตายเป็นสิ่งธรรมดา แต่ก็ไม่คิดว่าท่านจะจากเราเร็วเกินไป ผมรู้จักคุณกุล มังคละคีรี ดีเพราะผมรับราชการอยู่ในสำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่ติดต่อประสานงานคลังจังหวัดและคลังเขต จึงสนิทสนมและรู้อัธยาศัยกันดี ท่านเป็นผู้มีคุณธรรมสูง ได้รับราชการมาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความปรารถนาดีต่อผู้บังคับบัญชา มีความหวังดีต่อราชการ สรุปแล้วตลอดชีวิตราชการ ท่านประกอบแต่กรรมดี ผมรู้สึกเสียดายที่คนดี ๆ อย่างคุณกุล มังคละคีรี ต้องจากพวกเราไป แต่ท่านจากไปดีแล้ว ขออำนาจ แห่งคุณความดีที่ท่านประกอบมา จงดลบรรดาลให้ท่านได้รับแต่ความสุข ความสงบในสัมปรายภพทุกประการเทอญ ,

เมธี ภมรานนท์

เลขานุการกรม กรมบัญชีกลาง

แด่

คุณพ่อที่เคารพรัก

คุณพ่อจากเราไปครั้งนี้ เป็นการจากไปอย่างไม่มีวันกลับมาให้ลูก ๆ ได้เห็นต่อไปอีกแล้ว คุณพ่อเสียแล้ว..... คุณพ่อตายแล้ว...... คุณพ่อสิ้นเวรสิ้นกรรมแล้ว คุณพ่อต้องทนทุกข์ทรมานต่อการเจ็บป่วยครั้งนี้ พวกเราก็มีคุณแม่ทั้งสอง และลูก ๆ ต่างช่วยกันรักษาพยาบาลคุณพ่อเท่าที่สามารถจะทำได้ แต่โรคภัยก็คุกคามคุณพ่อ จนคุณพ่อต้องเสียชีวิตไป ไม่มีใครช่วยได้เลย พวกเราได้แต่เวทนาสงสารคุณพ่ออย่างสุดซึ้ง ต่อไปคุณพ่อไม่ต้องทรมานอีกแล้ว

คุณพ่อเริ่มมีอาการป่วยมาเพียงระยะเวลาอันสั้น โดยเริ่มไม่สบายมาตั้งแต่ปลายปี 2514 ทีแรกคิดว่าคุณพ่อเป็นเพียงโรคปอด ก็พาคุณพ่อไปรักษาแต่ก็ยังไม่หายเป็นปรกติ ต่อมาเริ่มมีอาการปวดที่ท้อง ซึ่งเวลาปวดเห็นแล้วน่าสงสารทีเดียว ก็ได้พาไปตรวจและรักษาที่โรงพยาบาลขอนแก่นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2515 โดยมีนายแพทย์และพยาบาล

ช่วยดูแลรักษา ครั้งแรกทำการตรวจเลือดให้น้ำเกลือทุกวัน โดยที่คุณพ่อเริ่มมีอาการอ่อนเพลียลงเรื่อย ๆ บางวันต้องให้เลือด โดยที่คุณพ่อไม่ได้รับประทานอาหารเลย เพียงน้ำซุบ น้ำข้าวและไข่ บางครั้งก็ทานส้ม ซึ่งก็ทานได้มากพอดูและก็ปะทังไปได้ คุณแม่และลูก ๆ ทราบจากนายแพทย์ว่าคุณพ่อเป็นโรคมะเร็ง พวกเรารวมทั้งนายแพทย์ ต่างก็ ปิดข่าวนี้ไม่แจ้งให้คุณพ่อทราบ เพราะกลัวคุณพ่อจะไม่สบายใจ จนกระทั่งเช้าวันจันทร์ที่ 19 มิถุนายน 2515 คุณพ่อเริ่มไม่รู้สึกตัว หายใจหอบ ชีพจรเต้นเบาต้องเรียกนายแพทย์และพยาบาลมาดู และเริ่มให้ออกซิเจนช่วย คุณแม่และลูก ๆ เห็นว่าคุณพ่อมีอาการเพียบหนักมาก ก็เลยขออนุญาตคุณหมอ นำคุณพ่อกลับบ้าน ระหว่างทางคุณพ่อหมดสติหายใจไม่สะดวกแล้ว การที่นำคุณพ่อกลับบ้านก็ได้ปฏิบัติตามที่คุณเคยสั่งลูก ๆ ทุกคนว่า "ถ้าป่วยหนักมากก็ให้นำคุณพ่อกลับบ้าน" คุณแม่และลูก ๆ ก็ได้ทำตามที่คุณพ่อสั่งไว้ จากนั้นคุณพ่อก็ได้อยู่กับลูกที่บ้านต่อไปอีก 18 ชั่วโมง ในตอนนั้นคุณพ่อหมดสติ ลูก ๆ ทุกคนได้มีโอกาสพยาบาลเป็นครั้งสุดท้าย จนท่านสิ้นลมไป เมื่อเวลา 04.00 น. เช้า

วันที่ 20 มิถุนายน 2515 รวมอายุคุณพ่อ 65 ปี

คุณพ่อมาด่วนจากพวกเราไปอย่างรวดเร็ว ไม่ให้พวกเราได้เตรียมตัวเตรียมใจเลย พวกลูก ๆ ทุกคนยังไม่มีโอกาสได้ตอบแทนพระคุณของคุณพ่อ คุณพ่อได้ชุบเลี้ยงลูก ๆ ทุกคนมาจนเติบใหญ่ ได้ให้การศึกษา ปูทางชีวิตให้กับพวกเราได้รับแต่ความสะดวกสบาย สร้างสมทุกสิ่งทุกอย่างให้พวกเราเท่าที่คุณพ่อจะทำได้ พวกลูก ๆ ก็พอจะเลี้ยงตัวเองได้แล้ว แต่สำหรับตัวคุณพ่อ คุณพ่อไม่เคยนึกและเป็นห่วงตัวท่านเองเลย ท่านไม่ต้องการที่จะให้ความลำบากเกิดแก่ลูก ๆ คุณพ่อประหยัดทุกอย่างก็เพื่อลูก ๆ แม้กระทั่งการรักษาพยาบาลตัวของคุณพ่อเองก็ไม่ยอมปริปากขอจากลูก ๆ กลัวลูก ๆ จะหมดเปลืองและลำบากในภายหลัง คุณพ่อยอมลำบากทนทุกข์ทรมานต่อโรคภัยไข้เจ็บ คุณพ่อรู้สึกตัวเองว่า คุณพ่อไม่มีเงินจะรักษาตัวเอง ไม่อยากจะรบกวนลูก ๆ ทั้ง ๆ ที่คุณแม่และลูก ๆ ทุกคน ก็ได้ปวารณาตัวเองว่า จะพยายามช่วยกันรักษาคุณพ่อจนหาย ในทุกวิถีทาง เมื่อคุณพ่อได้ยินพวกเราพูดกัน ก็ได้แต่มองตาปริบ ๆ ไม่พูดว่าอะไร คุณพ่อคงจะคิด.....คิด.....คิดจนถึงกับคุณพ่อ

ต้องทรุดหนักลง ๆ และเพียบหนักลงเรื่อย ๆ

ดูเอาเถิดจากความรู้สึกของคุณพ่อ คุณพ่อไม่ต้องการที่จะรบกวนลูก ๆ ไม่อยากจะเห็นลูก ๆ พบความลำบาก คุณพ่อรักลูก ๆ ทุกคน คุณพ่อเป็นคนที่มีความจำเก่ง จำพวกลูก ๆ ได้หมด สิบสามคน ทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น แม้กระทั่งมีอาการป่วยหนัก คุณพ่อยังมีความจำเก่ง ทั้งระบบประสาทและสายตา ใครไปใครมาเยี่ยมที่โรงพยาบาล คุณพ่อยังจำได้ทุกคน ถึงแม้ว่าพวกเราจะกระซิบกระซาบกันอย่างไร คุณพ่อยังได้ยินว่าพวกเราพูดอะไรกันบ้าง

ทำไม คุณพ่อไม่อยู่กับพวกลูกให้นานกว่านี้ ดูเวลามันช่างสั้นและรวดเร็วเหลือเกิน มันเร็ว....เร็ว....จนพวกเราทำอะไรไม่ถูกเลย และไม่เคยคิดเลยว่าเหตุการณ์เช่นนี้มันจะเกิดขึ้นกับคุณพ่อ และพวกลูก ๆ ก็ไม่ได้เตรียมกายเตรียมใจไว้ให้กับเหตุการณ์เช่นนี้ คงคอยเฝ้าพยาบาลไปโดยหวังจะให้คุณพ่อหายป่วยเท่านั้น แต่อนิจจา......ความชราบวกกับอาการป่วยของคุณพ่อ คุณพ่อก็เลยสิ้นบุญสิ้นกรรม จากคุณแม่และลูก ๆ ไปจนได้ มันช่างตรงกับพระ

ดำรัสของพระพุทธองค์ที่ตรัสไว้ว่า "อนิจจา วต สังขารา" คนเราทั้งหลาย เมื่อมีเกิด ก็ย่อมมี แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรม จะหลีกหนีสิ่งนี้ไปไม่พ้น" ในที่สุด วัน และเวลานั้นก็มาถึง คุณพ่อก็จากพวกเราไปอย่างไม่มีวันกลับ

ดวงวิญญาณของคุณพ่ออยู่ที่ไหน ขอให้คุณพ่อรับทราบไว้ด้วยว่า พวกลูกทุกคนขอปฏิญาณว่า จะขอทำแต่กรรมดี จะรักใคร่ปรองดองและสามัคคีกัน และจะดูแลคุณแม่โดยตลอด ขอให้คุณพ่ออย่าได้เป็นห่วงเลย

ขอให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อ ได้โปรดรับทราบถึงความอาลัยอาวรณ์ของลูก ๆ ขออำนาจกุศลผลบุญที่คุณพ่อได้บำเพ็ญไว้พร้อมทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และผลกรรมดีที่พวกลูก ๆ ได้บำเพ็ญให้คุณพ่อด้วยความกตัญญู ขอได้โปรดหนุนนำส่งให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อ อันเป็นสุดที่รักเคารพของพวกลูก ๆ จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพ และขอให้พวกเราทุก ๆ คน ได้เกิดเป็นลูกของคุณพ่อตลอดไปทุกชาติด้วยเทอญ.

จาก... ลูก ๆ

คติธรรม

"กันเผลอ"

พระพุทธองค์ทรงสอนเป็นพรล้ำ
ละเลิกทำบาปชั่วทั่วทั้งผอง
กุศลสร้างสมไว้ให้เนืองนอง
ดวงจิตต้องชำระอย่าละวาง
สามข้อใหญ่ใจความตามพุทธศาสน์
ผู้ใดปรารถนาจริงไม่ทิ้งขว้าง
เครื่องร้อยรัดอัตตาหลุดละวาง
ด้วยเดินทางที่พระองค์ทรงผ่านมา

"กันพลาด"

ก่อนเชื่อต้อง ตรองไตร่ ให้รอบ
เมื่อชื่นชอบ มอบจิต คิดถวาย
ปักใจปอง มุ่งหน้า อย่าคลาย
ถึงที่หมาย มันแท้ แน่นอน

หากพากเพียรเวียนหัดจัดเจน
ไม่เอียงเอนเบนย้ายถ่ายถอน
เครื่องกีดขวางกางกั้นบั่นทอน
คลี่คลายผ่อนหย่อนดับลับไป

แม้เหลาะแหละโลเลเฉเฉียง
อ่อนโอนเอียงเลี่ยงหลบทบไถล
ผลดีห่างจางกลบลบไกล
มุ่งมาดใดจักได้ไม่มี

"กันลืม"

ทั่วกายตายอยู่ เรื่อย ๆ
บ้างเปื่อยเมื่อยหลุด หล่นร่วง
เล็บ–ตา–หน้าเนื้อ หนังปวง
พ้นบ่วงตายได้ ไม่มี

เหตุใดปล่อยใจ ให้หลง
พะวงรักใคร่ ไม่หนี
ยึดมั่น รูปขันธ์ ว่าดี
ไม่มีเที่ยงแท้ แน่นอน

น่าเกลียด น่ากลัว ทั่วร่าง
หนังบาง ดึงออก ปอกถอน
โสโครก โชกชุม สุมชอน
นิ่งนอน แนบกาย ภายใน.
บ้างเจ็บ จับไข้ ผ่ายผอม
ต้องย้อม ต้องตัด ขัดใส่
เหม็นเน่า เร่าร้อน รมใจ
ไฉน ไม่วาง ห่างมา
แบกหาก ยากเย็น เป็นทุกข์
โรครุก รานรุม กลุ้มกล้า
เวียนว่าย ตายเกิด ชรา
สังสาร์ วัฏฏ์ตัด ปัดกระเด็น

ช แก่นบุตรดี รวบรวม

คำนำ

ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายกุล มังคละคีรี ณ เมรุวัดหนองแวง เมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กำหนดงานวันที่ 1 กรกฎาคม 2515 นาวาอากาศตรี–เจริญสิทธิ์ มังคละคีรี ผู้เป็นบุตรได้มาติดต่ออาตมา ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือ เรื่อง "ผีสอนโลก" เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานนี้ อาตมามีความยินดีเป็นอย่างมาก และอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ นับว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความกตเวทิตาคุณต่อผู้บังเกิดเกล้า

อาตมาขออนุโมทนาในกุศลราศี ทักษิณานุปทาน ซึ่งนาวาอากาศตรี เจริญสิทธิ์ มังคละคีรี ได้จัดบำเพ็ญอุทิศแด่ นายกุล มังคละคีรี เป็นปัตตุปัฏฐานธรรม และได้ให้พิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกแจกจ่ายเป็นกุศลธารณประโยชน์

ขออำนาจกุศลทั้งปวงนี้จงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ นายกุล มังคละคีรี ผู้วายชนม์ ประสบแต่อิฏฐคุณบุญผลตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ สมดังเจตจำนงของเจ้าภาพทุกประการ เทอญ.

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ธมฺมธโรพิมพ์)

วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพระนคร

ผีสอนโลก

พอหูได้ยินเสียงว่า "ผีสอนโลก" ใจคงนึกเห็นเป็นผีทรากศพ แต่ผีในคำนี้มิใช่ผีทรากศพ เป็นผีใจชั่วต่างหาก ซึ่งเข้าสิงร่างคนที่มีชีวิตอยู่ ดุจตัวเสฉวนที่ใช้เปลือกหอยเป็นที่อยู่อาศัย

อันตัวจริงในเปลือกหอยนั้นมิใช่ตัวหอย แต่เป็นสัตว์ใจร้ายคอยจับ หอย กิน เนื้อ แล้ว เข้า อยู่ ใน เปลือก หอย เที่ยวลวงกินหอยตัวอื่นต่อไป แม้ผีใจชั่วนี้ก็เหมือนกัน ใช้ร่างคนเป็นที่อยู่อาศัย เที่ยวลวงคนกินอยู่ทั่วไป เมื่อปรารภเรื่องผีให้นึกถึงคำโบราณว่า ผีมีอยู่ ๔ ชนิด คือ

๑ **ผีวิญญาณ** หมายเอาวิญญาณของผู้ตายซึ่งล่องลอยเร่ร่อนไปมาอยู่ในโลกนี้

๒ **ผีอวิชชา** หมายเอาภาพมายาที่เห็นรางๆ ให้หลงงมงายว่าเป็นผี เช่นเห็นแสงสว่างในเวลาค่ำคืน ซึ่งเกิด

จากฟอสฟอรัสในที่อับและชื้นแฉะ สำคัญผิดไปว่าเป็นผี

๓ **ผีอุปาทาน** หมายเอาสิ่งอันลวงตา เช่นเงาต่าง ๆ ในเวลาค่ำคืน นึกเดาเอาเองว่าเป็นผี ด้วยความขี้ขลาดหวาดกลัว

๔ **ผีหลอก** หมายเอาคนมดเท็จ ทรงเจ้าเข้าผี เป็นหมอดูหมอเดา หลวงลวงคนให้หลงเชื่อเพื่ออาชีพของตน ผีพวกที่สี่นี้เอง คือ **ผีสอนโลก** ซึ่งน่าหวาดกลัวยิ่งกว่าผีอื่น ดังมีคำกลอนว่า "ผีมันหลอกช่างผีตามที่มัน คนเหมือนกันหลอกกันเอง เกรงกลัวนัก" หรือ "อันว่าผีสางอ้ายผกจอบกินหวาน ยังบ่ปานผีคนหลอกกินกันแท้"

ศาสนาคือหลักใจของคนเรา ใจที่ชั่วนั้นหันหลังให้ศาสนาไม่มีหลักยึด ต้องเลื่อนลอยไปตามอารมณ์ต่าง ๆ จึงชื่อว่าผี เพราะเที่ยวเร่ร่อนหลอนหลอกคนเหมือนผี สมัยใดผีใจชั่วนี้สอนโลก สมัยนั้นคนโง่ถูกผีใจชั่วเข้าครอบงำ เกิดมืดมัวเหมือนนกเค้าแมว ระวังระไวในความมืด และมองไม่เห็นหนในแสงสว่าง ชอบฟังคำผี เชื่อถือคำผี กระทำตาม

คำผี คนโง่แต่ละคนจึงถูกผีใจชั่วยั่วให้หลงเพลินในการระบำรำฟ้อน เห็นบ่อนการพนัน ไนท์คลับ บาร์ และสถาน อาบ อบ นวด ฯลฯ เป็นสวรรค์ เห็นบุณยสถานเป็นที่สุดเอือม เห็นการล้อมวงเล่นการพนัน ล้อมวงดื่มน้ำเมา ล้อมวงสูบเฮโรอีน ฝิ่นกันชา ล้อมวงเล่นสรวลเสเฮฮาหยอกล้อกัน ว่าเป็นการดี สิ่งที่แลเห็นภายนอกคือความทารุณ สิ่งที่เก็บไว้ลึกคือศีลธรรม

ผีใจชั่วที่ชอบสุรา นารี พาชี กีฬาบัตร ชื่อว่า ผีสุรา ผีนารี ผีพาชี ผีกีฬาบัตร คอยเสกให้คนเป็นนักเลง ยุให้คนกระทำตาม ยั่วให้คนหมกไหม้ใฝ่ฝันอยู่ในกามารมณ์ ทุกแห่งแฝงไว้ด้วยความเลวร้าย ทุกถิ่นเต็มไปด้วยความโสโครกในจรรยา ลูกไม่ฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่พี่น้องไม่ไว้ใจกันเอง ไมตรีสิ้นไปในหมู่มิตร ศิษย์ไม่ฟังคำเตือนของครู ผู้น้อยไม่เชื่อฟังคำของผู้ใหญ่ ชายทิ้งเสียซึ่งคุณสมบัติของชาย แม้หญิงก็ทิ้งมารยาทของหญิง ไม่มีใครเกรงกลัวความคิด ประกอบกิจขึ้นด้วยความโกง ล่อลวง หลอนหลอก ยักยอก

ปอกลอก สมโจร รับสินบน ตู่ ปลอม ตระบัด เบียดบัง สับ-เปลี่ยน ลัก ฉก กรรโชก และจี้ปล้น

ผีใจชั่วนี้หิวกระหายอยู่เสมอ ได้ไม่รู้จักพอ กิน-ไม่รู้จักอิ่ม หมดยางอาย ไม่มีหิริโอตตัปปะ เมื่อจะทำอะไร แม้จะชั่วร้ายเสียหายสักปานไร ก็ทำได้ ดูเถิด ดูมันเขย่าโลกให้ปั่นป่วน กวนโลกให้ขุ่นวุ่นวาย ใช้เพทุบายให้คนโกงกันบ้าง ล่อลวงกันบ้าง ให้สินบนกันบ้าง รับสินบนกันบ้าง ลักฉกกันบ้าง ตู่กันบ้าง ยักยอกกันบ้าง กรรโชกกันบ้าง จี้ปล้นกันบ้าง

คนคดโกง คนทุจริต คนผิดสัญญา คนไม่ชำระหนี้ คนพูดปดมดเท็จ คนบิดพริ้ว คนหลอกลวงเหล่านี้ ย่อมเป็นคนถูกผีใจชั่วเข้าสิง ให้มองข้ามโลกหน้า เมื่อตายแล้วจะ-ไม่มีโลกดีไป หมู่ชนที่ถูกผีร้ายเหล่านี้รบกวน จะอยู่ที่ไหนไปที่ใดมีแต่เสียงบ่นว่าแย่ ปู่ย่าตายายก็ว่าแย่ พ่อแม่ก็ว่าแย่ ลูกหลานชายหญิงก็ว่าแย่ พี่ป้าลุงอาก็ว่าแย่ ครูและศิษย์ก็ว่าแย่ เป็นอันว่าคนในหมู่หนึ่ง ๆ ล้วนแต่เป็นคนแย่ทั้ง

สิ้น มาเถิด มาดูคนที่ถูกผีใจชั่วปั่นหัวให้เป็นผี มุ่งแต่กำหนัด ขัดเคืองลุ่มหลงมัวเมาในด้านต่าง ๆ ดังจะนำมากล่าวเพียง ๓ ด้าน คือด้านประเวณี ด้านวัฒนธรรม และด้านความประพฤติ นี่ดูเถิด

ด้านประเวณี

ผีใจชั่วสอนคนให้เป็นบ้ากาม ใฝ่ในกามารมณ์ หมกมุ่นในกามสุข โบราณว่า **คนบ้านั้นมีถึง ๘ จำพวก** คือ **บ้ากาม บ้าเหล้า บ้าหลงใหล บ้าโกรธ บ้าทิฏฐิ บ้าดีเดือด และบ้าระแวงภัย** ท่านกล่าวไว้อีกว่า **คนใฝ่ในกามารมณ์ คนเมาสุรา คนเลินเล่อ คนบ้าคลั่ง คนได้ทุกข์คับแค้น คนโลภมาก คนโกรธจัด คน-อดอยาก คนขี้ขลาด คนด่วนได้ และคนอันธพาลเหล่านี้ เขาเป็นผีเหินห่างศาสนา** อยู่ใกล้ชิดกับสิ่งที่เลวร้าย ย่อมไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี อาจทำบาปได้ในทุกกรณี

โดยเฉพาะคนบ้ากาม ยิ่งทิ้งศาสนาไว้เสียไกลลิบลับ

เป็นคนหูเบาใจเบาสมองเบา ชอบฟังเสียงมากกว่าฟังเหตุผล ถูกผีกามมองแล้วมองเล่า และถูกมันยิงด้วยศรคือตาจากธนูคือคิ้วแทงทะลุเข้าไปถึงดวงใจ ให้เที่ยวแอบประพฤติกาเม-สุมิจฉาจารไว้ทุกมุมเมือง ไม่เลือกว่าเมียใครผัวใครและลูกใคร จนเกิดปัญหาสังคมพิการ ปัญหาชู้สาว และความแตกร้าวขึ้นในระหว่างเพื่อนบ้าน ทำให้แต่ละคนต้องระแวงใน-กันและกัน

ผู้ได้รับผลแห่งความเหลวแหลกทั้งนี้ ก็คือเด็กเตาดำๆ ที่เกิดจากผีใจเลวร้าย ซึ่งเขาทั้งสองกลับโทษเด็กว่าเป็นผู้สร้างเวรกรรมแก่ตน แต่ที่แท้นั้นเขาทั้งสองเป็นผู้สร้างเวรกรรมทั้งแก่ตัวเองและแก่เด็กด้วย นับเป็นคนล่วงละเมิดศีลข้อสามและผิดประเวณีอย่างร้ายแรง ชื่อว่าบั่นทอนความรู้สึกอันดีงามของสังคม และพาให้คนโง่เห็นเป็นการควรทำ เลยพลอยคล้อยตามไปด้วย

ผีใจชั่วที่ยินดีในกามารมณ์เรียกว่าผีกาม และผีกามนี่เองล่อให้คนบ้ากามมัวเมารัก ผักใฝ่ในชีวิตกามารมณ์ กระ

เสือกกระสนดิ้นรนจนเกินประมาณ บำรุงบำเรอตนเกินส่วนที่จำเป็น มีการเล่นเต้นรำทำเพลงจนเหลิง กินไม่เป็นเวลานอนไม่เป็นเวลา มั่วสุมลุ่มหลงติดจมอยู่ในเรื่องกาม จนใจคอฟุ้งสร้านไม่มีเวลาสงบ ต้องเดือดร้อนทั้งกายและใจ สำหรับผู้ได้สมหวัง ถูกผีกามบังคับให้หวงห่วงหวงและทำไปเกินพอดี จนทำลายกำลังกายให้ทรุดโทรมเสื่อมถอยร่วงโรยลง ส่วนผู้ผิดหวังเล่าก็ถูกผีกามเข้าบีบหัวใจให้ระทมทุกข์-โทมนัส ให้กลัดกลุ้มรุ่มร้อนกระวนกระวาย บางรายถึงตรอมใจตาย บางรายเกิดเป็นบ้าบอเสียสติอารมณ์ บางรายเกิดเจ็บไข้ขึ้น ซึ่งเรียกว่าไข้ใจอย่างร้ายแรง

กลิ่นขื่นคาวของคนเรา มักจะฟุ้งออกจากกอง-ทรัพย์สินและความฟุ้งเฟ้อแห่งการครองชีวิตด้วยกามคุณดุเถิด คนหมกมุ่นในกาม ย่อมลืมนึกถึงศาสนา บูชาผีกามยิ่งกว่าบูชาพระ มุ่งแต่จะลิ้มรสกาม และลิ้มรสกามไม่รู้จักอิ่ม สบช่องเมื่อใดเป็นต้องลิ้มเมื่อนั้น ไม่นึกถึงโทษของกามบ้างเลย ซึ่งแม้เพียงแต่ได้ยินเท่านั้น ก็ทำใจให้ยุ่งฟุ้งสร้าน

แล้ว นี่โทษของกามที่พระชี้บอกไว้ว่า

"ความโศกเศร้าเจ่าจุกทุกข์ร้อนเกิดแต่กาม ภัยอันน่าหวาดกลัวก็เกิดแต่กาม ผู้หลุดพ้นจากกามแล้ว จึงไม่มีความโศกเศร้าเจ่าจุกทุกข์ร้อน ภัยอันน่าหวาดกลัวก็จะมีมาแต่ไหน กามทั้งหลายมันเป็นของไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน มีทุกข์มาก มีพิษร้ายแรงเป็นดังก้อนเหล็กร้อน มีความคับแค้นเป็นรากฐาน มีทุกข์เป็นผล นี่แน่ะเจ้ากาม ข้าได้ค้นพบรากเง่าของเจ้าแล้ว เจ้าเกิดจากความดำรินี่เอง เจ้ากามเอ๋ย เมื่อข้ารู้อย่างนี้แล้วเจ้าจักเกิดไม่ได้เลย"

โทษของกามที่พระชี้บอกไว้ยังอีกว่า "เหมือนร่างกระดูกที่สุนัขกัดทิ้ง คงได้กินแต่น้ำลายของมันเอง เหมือนชิ้นเนื้อที่แร้งกาแย่งกันกิน เหมือนคบเพลิงที่คนถือทวนลม เหมือนหลุมถ่านเพลิงที่คนตกลงไป เหมือนนอนฝันตื่นแล้วก็หายไป เหมือนของยืมเขามาต้องส่งคืน เหมือนผลไม้มีพิษที่คนกิน

ตาย เหมือนคนถูกแทงด้วยหอก ที่ผู้ถูกแทงชักออกยาก เหมือนเขียงสับเนื้อมีแต่จะสึกหรอไป และเหมือนศีรษะอสรพิษ อันใคร ๆ ไม่ควรเข้าใกล้."

ชายหญิงในสมัยผีสอนโลก มักถูกผีกามส่งผีโง่เขลาเข้าสิงใจ ล่อให้มืดมนอนธการหลงเข้าร่วมรักกัน มองไม่เห็นโทษของกามดังกล่าวมา ต้องชิงสุกแต่ก่อนห่าม ชิงงามแต่ก่อนแต่ง ครั้นสำเร็จความใคร่แล้ว ผีกามได้ส่งผีบิดพริ้วเข้ายุผู้สมหวัง ให้กลับคำทำลายรักเสีย และส่งผีโทโสเข้าบีบบังคับให้ผู้ผิดหวังชอกช้ำอึดอัดขัดเคือง แต่ละฝ่ายได้เกิดโรคใจ ให้เห็นเป็นเรื่องที่น่าบัดสี จึงหาทางออกโดยมุมมืด บางรายผู้สมหวังจัดการปิดปากผู้ผิดหวังเสียด้วยการปลิดชีพ บางรายผู้ผิดหวังระเบิดสมองผู้สมหวังเสีย แล้วระเบิดสมองตัว-เอง ให้ตายไปตามกัน บางรายดื่มยาพิษตาย บางรายโดดที่สูงตาย บางรายผูกคอตาย

นี่โทษของกามน่าหวาดกลัวยิ่งนัก ย่อมไม่ผิดเลยที่จากล่าวว่า ความเจ็บป่วยทางใจนั้นเกิดจากเขาละ-

เลยไม่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ถ้าเขาไม่เปลี่ยนใจมายึดศาสนาเป็นหลักใจแล้ว โรคทางใจก็ยากนักจะหายได้สนิท ชาวพุทธพึงมีสติครองตน ระหวังอย่าฟังคำผีกาม ตั้งใจฟังคำพระเถิด และบูชาพระดีกว่าบูชาผีกาม เว้นกาเมสุมิจฉาจารเสีย มาประพฤติสทารสันโดษ คือยินดีด้วยคู่ครองของตนเถิด เพราะสทารสันโดษนั้นเป็นตัวพรหมจรรย์ ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ย่อมมีอายุอยู่ยืนนาน พึงเห็นในมหาธรรมปาลชาดกว่า "ข้าพเจ้าไม่นอกใจภรรยา และภรรยาก็ไม่นอกใจข้าพเจ้า ข้าพเจ้าประพฤติพรหมจรรย์ในหญิงอื่นเว้นภรรยาเสีย เพราะเหตุนั้น เราทั้งสองจึงไม่ตายแต่ในวัยหนุ่มสาว."

ภาษิตประกอบ

๑ ความดำริที่ก่อกวนชวนกำหนัด เป็นกามของคน

๒ กามทั้งหลายที่นับว่าเที่ยงย่อมไม่มีในหมู่มนุษย์

๓ ความอิ่มด้วยกามทั้งหลาย หามีอยู่ในโลกไม่

๔ เหตุให้เกิดทุกข์นอกจากกามหามีอยู่ไม่

๕ ผู้บริโภคกาม ย่อมต้องการกามร่ำไป

๖ ผู้บริโภคกาม เป็นคนพร่องกระทั่งตาย

๗ โบราณว่า กามารมณ์ อำนาจ และทรัพย์สมบัติ ทั้ง ๓ อย่างนี้ เป็นผีผจญคนโง่ให้ป่นปี้ย่อยยับไปตามกัน

๘ ผู้เปี่ยมด้วยอารมณ์มึนเมารัก มักผูกใฝ่ในชีวิตกามารมณ์ แต่ผู้เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา ย่อมผูกใฝ่ในชีวิตของกันและกัน

๙ กามารมณ์เป็นโทษแก่ชีวิตที่โง่ ได้ยอมรับด้วยกันแล้วว่า กามารมณ์นี่เอง คือสาเหตุสำคัญที่สุด ที่ประหัตประหารความสงบสุขของชายหญิงทั้งหลาย

๑๐ บุคคลแม้มีอำนาจวาสนายิ่งใหญ่ แต่เมื่อได้ตกเป็นทาสของกามแล้ว ก็ยอมให้ใจถูกโซ่ล่ามไว้อย่างแน่นหนา ตัวเป็นไทแต่ใจเป็นทาส

๑๑ คนเราเสมอกันโดยกำเนิด ไม่น่าจะเหยียดตนลงให้ต่ำกว่ากำเนิดเดิม เพราะติดจมอยู่ในกามารมณ์ จน

ถอนตนไม่ขึ้น

๑๒ กามารมณ์ย่อมดึงดูดจิตใจที่โง่ เหมือนกับแม่เหล็กดึงดูดผงตะไบ

ด้านวัฒนธรรม

ผีสังคมได้เข้าสิงใจชายหญิง ให้ลืมวัฒนธรรมของตนเสีย หันไปนิยมวัฒนธรรมของคนชาติอื่น โดยเอาอย่างทางภาษาพูดบ้าง ทางการแต่งกายบ้าง ทางกิริยามารยาทบ้าง ซึ่งแล้วแต่ใจชอบ หรือเห็นงามตามอัธยาศัย พึงทราบการเอาอย่าง ถ้าเอาอย่างที่ดีก็เป็นศิริมงคล เอาอย่างเลวก็เป็นเสนียดจัญไร พระสอนให้เราคบคนดี หลีกคนเลวนั้น มิใช่อื่น ก็คือให้เราเอาอย่างคนดี หลีกคนเลว หรือให้เลือกดึงเอาสิ่งที่ดีเหมาะกับตนเข้ามา และผลักสิ่งที่เลวออกไปเสีย พึงสังเกตดังต่อไปนี้

ก. เอาอย่างทางภาษาพูด ชาวไทยถือจรรยาผู้ดีเป็นวัฒนธรรม แม้จะพูดก็ใช้ภาษาพูดของผู้ดี ซึ่งเป็น

ภาษาพูดไพเราะเสนาะโสต ไม่แสลงหู ชูกำลังใจผู้ฟัง ชวนให้รักใคร่ ดูดดื่มชื่นบาน ดุจได้ดื่มน้ำหวานบำรุงหัวใจให้ชุ่มเย็น เห็นควรถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างกระทำตาม และนิยมพูดภาษาไทยกับคนไทย แต่ละคนจะรู้สึกอัปยศเสียเกียรติของชาติ ถ้าพลั้งพูดภาษาของคนชาติอื่นต่อกัน เช่นว่า อั๊ว ๆ ลื้อ ๆ เป็นต้น

ภาษาพูดที่สุภาพใช้แทนชื่อผู้พูดว่า **ข้า ข้าพเจ้า ฉัน ดิฉัน อีฉัน ผม กระผม** ถ้าแสดงความเคารพสูงขึ้นว่า **เกล้ากระผม เกล้าผม ข้าพระพุทธเจ้า เกล้ากระหม่อม กระหม่อม กระหม่อมฉัน** ใช้แทนชื่อผู้พูดด้วยว่า **ท่าน เธอ เจ้า** ถ้าแสดงความเคารพสูงขึ้นว่า **พระเดชพระคุณ พระคุณเจ้า พระคุณท่าน เจ้าประคุณ เจ้าพระคุณ ใต้เท้า ใต้เท้ากรุณา ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท ใต้ฝ่าพระบาท ฝ่าพระบาท** ใช้แทนชื่อผู้พูดถึงว่า **เขา ท่าน** คำขานรับว่า **ขอรับ ขอรับกระผม ขอรับผม เจ้าขา**

คำถามว่า **จ๊ะ จ๋า คะ** คำตอบว่า **จ้า ครับ ค่ะ เจ้าข้า เจ้าค่ะ พระเจ้าข้า** ซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้น ใช้ตามเพศและชั้นของบุคคล

แต่ในสมัยผีสอนโลก ผีใจหยาบยุคน ให้ใช้ภาษาพูดไม่สุภาพ เช่น **กู มึง แก เฮ้ย โว้ย** ซึ่งคำเหล่านี้สังเคราะห์เข้าในคำหยาบ จัดเป็นวจีทุจริตอย่างหนึ่ง ผู้พูดคำหยาบเกิดโทษ คือขาดคนเมตตากรุณา มีแต่ถูกเขารังเกียจ ไม่มีใครอยากฟัง เพราะแสบหูแสลงใจ คำหยาบนั้นมีอยู่ ๒ ชนิด คือคำหยาบคาย และคำหยาบโลน **คำพูดที่กวนโมโห เช่น ด่าทอ แช่ง ค่อนขอด เหน็บแนม กล้าแข็ง เผ็ดร้อน เสียดสี กระแทกแดกดัน ยั่วผู้ถูกว่าให้โกรธขัดเคืองเคียดแค้นเจ็บช้ำน้ำใจ เรียกคำหยาบคาย, คำพูดเพ่งเล็งถึงของลับ ซึ่งผู้พูดมีสันดานตลกคะนอง พูดไปเพื่อความขบขัน แต่เย้าผู้ถูกว่าให้อับปัยศอดสูหมองหมาง เก้อขวยเขิน กระดากอาย เรียกคำหยาบโลน**

ผู้ดีพบปะกันย่อมแสดงสวัสดิรักษา โอภาปราศรัยกันด้วยภาษาพูดที่สุภาพว่า **สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ** แต่ผู้ที่ถูกผีใจหยาบเข้าสิง มักต้อนรับกันด้วยภาษาพูดไม่สุภาพว่า **ไอ้ห่า อีห่า** คำว่าห่า เป็นผีจำพวกหนึ่งชื่อผีห่า ถือกันว่าทำให้คนเป็นโรคลงราก หรือโรคติดต่อร้ายแรง คู่กับคำว่า **โหง** ซึ่งก็เป็นผีอีกจำพวกหนึ่งชื่อ **ผีโหง** เรียกผีที่เขาปลุกเสกไว้ใช้ว่า **โหงพราย** คือ **ผีพราย** เรียกคนที่ตายด้วยการร้ายว่า **ตายโหง** หรือ **ผีตายโหง**

คนที่ถูกผีใจหยาบเข้าสิง ให้พูดคำสบถแช่งตัวเองว่า **ให้ห่ากินเถอะ** หรือ **ให้ห่าลงเถอะ ให้ตายห่าเถอะ** หรือ **ให้ตายโหงเถอะ** ก็ดี แช่งคนอื่นว่า **ให้ห่ากินแก** หรือ **ให้แกตายห่า ให้แกตายโหง** ก็ดี ชื่อว่าเรียกห่าเรียกโหงมากินตัวและกินคนอื่น คำเช่นนี้ผู้ดีไม่ใช้พูด แต่คนผีใจหยาบไม่ยอมเป็นผู้ดี ชอบพูดคำเช่นนี้ไปทุกแห่งหน

ภาษิตประกอบ

๑๓ ถ้ามีสิ่งใดมาจูงใจให้พูดคำหยาบแล้ว จงรีบส่งใจเข้าไปเฝ้าพระปฏิมาในโบสถ์เพ่งดูพระพักตร์ ที่เอิบอิ่มอยู่นั้น แล้วถามตัวเองว่า ถ้าปัญหานี้เป็นของพระพุทธเจ้า พระองค์จะทรงจัดการกับมันอย่างไร

๑๔ คำเท็จ คำหยาบ คำส่อเสียด คำสำรากเพ้อเจ้อ เป็นอาวุธของไพร่ ผู้ใดใช้คำพูดเหล่านี้ ยิ่งใช้มากก็ยิ่งส่อว่าผู้ใช้นั้นเป็นไพร่ที่เลว เหมือนลิงยิ่งปีนต้นไม้ขึ้นสูงเพียงใด ก็ลิงบอกว่ามันเป็นลิงเพียงนั้น

๑๕ คำจริง คำไพเราะ คำสมานสามัคคี คำมีประโยชน์ เป็นสมบัติของผู้ดี ผู้ใดใช้คำพูดเหล่านี้ ยิ่งใช้มากก็ยิ่งแสดงว่าผู้ใช้นั้นเป็นผู้ดี เหมือนหงษ์ยิ่งเหินขึ้นสูงเพียงใด ก็ยิ่งแสดงว่า มันเป็นหงษ์เพียงนั้น

๑๖ คำพูดคำเดียว ถ้าใช้ไม่เป็น จะให้โทษมหันต์ แม้คำพูดคำเดียวกันนั้นเอง ถ้าใช้เป็น ก็จะให้คุณอนันต์

๑๗ มิใช่สิ่งที่เข้าไปในปาก จะทำให้เราหม่นหมอง

หรือผ่องแผ้ว แต่สิ่งที่ออกจากปากของเราเอง จะทำให้เราหม่นหมอง หรือผ่องแผ้ว พึงระมัดระวัง

๑๘ ไม่ทำ ดีแต่พูด ทั้งไม่ทำทั้งไม่พูด และทำน้อยพูดมาก นี่ตัวอุบาทว์ ผู้ชอบเช่นนั้นจัดเป็นคนอุบาทว์-ในหมู่ทำด้วย พูดด้วย ทำแต่ไม่พูด และทำมากพูดน้อย นี่คือมิ่งขวัญ ผู้ชอบเช่นนั้น จัดเป็นมิ่งขวัญในหมู่

๑๙ คำพูดฉาบด้วยน้ำตาล เป็นของปลอมเหมือนเงินปลอม ออกจากไรฟันเต็มด้วยความเห็นแก่ตัว ปราศจากเหตุผล ถ้าใช้ประจำจะให้โทษมากกว่าให้คุณ

๒๐ วาจาเมื่อใช้ไม่ถูกกาลเทศะ แม้จะสุภาพ ก็แสลงหู เหมือนดนตรีที่ผู้ประโคมไม่รักษาจังหวะ ถึงจะไพ-เราะ ก็ไม่หวานหู

ข. เอาอย่างทางแต่งกาย การแต่งกายของคนไทยสมัยก่อน ผู้ชายนุ่งผ้าโจงกระเบนไปในงานพิธีต่าง ๆ และนุ่งกางเกงขาสั้นในเวลาทำงาน ส่วนผู้หญิงในบางท้องถิ่นนุ่งผ้าโจงกระเบนเหมือนผู้ชาย ในบางท้องถิ่นนุ่ง

ผ้าถุงซึ่งเรียกว่าซิ่น ต่อมาการแต่งกายของคนไทยได้วิวัฒนาการไปตามสมัย ผู้ชายนุ่งกางเกงแบบสากล เป็นกางเกงขายาวบ้าง กางเกงขาสั้นบ้าง ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง แบบสากลเรียกกระโปรงบ้าง แบบไทยเรียกซิ่นบ้าง ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมสืบต่อมา

แต่ในสมัยปัจจุบันนี้ ผู้หญิงบางเหล่าถูกผีใจโง่เจ้าสังคมเข้าสิง ให้ลุ่มหลงมัวเมาลืมนึกถึงเพศของตน เมื่อแลเห็นผู้ชายและผู้หญิงต่างชาตินุ่งกางเกง เป็นการโก้การเก๋ดีถึงพลอยนุ่งกางเกงตามอย่างเขา ที่จริง ผู้หญิงต่างชาติที่เข้ามาอาศัยเมืองไทยนั้น เขาหาได้ตามอย่างไทยไม่ คงนุ่งกางเกงตามประเพณีของเขาตลอดมา แต่ผู้หญิงไทยเจ้าของบ้านเมืองสิ กลับนุ่งกางเกงตามอย่างเขาผู้มาอาศัยร่มเงา เข้าทำนองว่า เห็นตาขาวลืมตาดำเสีย **จริงอยู่ การเอาอย่างเขามา ปรับปรุงวัฒนธรรมของตนให้ดีขึ้น ย่อมเป็นศิริมงคลแก่บ้านเมือง แต่การเอาอย่างเขามาทำลายวัฒนธรรมของตน ย่อมเป็นเสนียดจัญไรแก่บ้านเมือง อันน่าอับอายขายหน้ายิ่งนัก**

เอาเถอะหญิงไทยจะนุ่งกางเกงบ้าง ในคราวไม่เกี่ยวกับพิธีรีตอง แต่เมื่อไปในพิธีรีตองต่าง ๆ ไปหาผู้ใหญ่ เข้าเฝ้าเจ้านาย เข้าไปในวัด ควรแต่งตัวสุภาพตามประเพณีไทย

ภาษิตประกอบ

๒๖ พ่อแม่เหมือนลม ลูกเหมือนกับต้นหญ้า ซึ่งต้องโน้มไปหาทิศที่ลมพัด เมื่อพ่อแม่ให้อย่างอันถูกต้อง ลูกก็จะคล้อยตามอย่างอันถูกต้องนั้น ถ้าพ่อแม่ให้อย่างที่ผิด ลูกก็จะโน้มเอียงไปตามอย่างที่ผิดด้วย

๒๒ พ่อดี ลูกมีกิริยาเรียบร้อย แม่ดี ลูกมีวาจาอยู่ข้างดี พ่อแม่ดีทั้งสอง ลูกทั้งกิริยาเรียบร้อย ทั้งวาจาดี

๒๓ พ่อเลว ลูกกิริยาอยู่ข้างหยาบ แม่เลว ลูกปากอยู่ข้างร้าย พ่อแม่เลวทั้งสอง ลูกทั้งกิริยาหยาบคาย ทั้งปากร้าย

๒๔ เสื้อผ้างามๆ มักซ่อนไว้ไม่ให้รู้ว่า เขามาจากตระกูลสูงต่ำ แต่กิริยาว่าจาย่อมเปิดเผยว่า เขามาจากอะไร

๒๕ การหยุดลมหายใจเป็นหลุมฝังศพของคนตาย แต่มารยาทที่ไม่เรียบร้อย คือหลุมฝังศพของคนยังเป็น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเกลียดยิ่งของคนทั้งหลาย

ค. เอาอย่างทางกิริยามารยาท ชาวไทยย่อมนิยมกิริยามารยาทที่สุภาพ อันเป็นสมบัติของผู้ดี ใช้ให้เหมาะกับบุคคล สถานที่ และกาลสมัย เช่นเมื่อเข้าหาพระสงฆ์ เข้าหาผู้ใหญ่ เข้าเฝ้าเจ้านาย เข้าสมาคมคนต่างชาติ เข้าที่ประชุม หรืองานพิธีรีตองใด ๆ ย่อมอนุโลมตนตามให้เหมาะสม ควรกราบก็กราบ ควรไหว้ก็ไหว้ ควรคำนับก็คำนับ ควรหมอบก็หมอบ ควรคลานก็คลาน หรือควรเคารพอย่างอื่นที่ปราชญ์นิยม ก็อนุโลมตาม

แต่ว่าคนเราไม่ว่าในสมัยไหน บางเหล่าถูกผีใจโง่เขลาเข้าเป็นเจ้าเรือน ให้เป็นคนล้าสมัย ไม่รู้ว่าวัฒนธรรมแผนเก่าหรือแผนใหม่จะดีเลวอย่างไร คงยึดถือแผนเก่ายืนพื้นตลอดมา บางเหล่าเป็นคนเหินหิ่นต้นสมัย ถูกผีเจ้าสังคมชักนำให้เห็นของใหม่ดีกว่าของเก่า แล้วคัดของเก่าทิ้งเสีย รับ

เอาของใหม่เข้ามาไว้แทน บางเหล่าเป็นคนทันสมัย มีปัญญาชาญฉลาด รู้จักคัดส่วนที่ล่วงสมัยทิ้ง เลือกเอาส่วนที่เหมาะสมัย จากของเก่าบ้าง ของใหม่บ้าง

พวกล้าสมัยเป็นเหมือนคนนอนหลับสนิท ไม่รู้จักคัดส่วนที่ล่วงสมัยออก และไม่รู้จักเลือกส่วนที่เหมาะสมัยไว้ เห็นแต่ว่าเป็นของเก่าแก่และรับมรดกสืบต่อกันมา พวกตื่นสมัย เป็นเสมือนคนนอนตื่นแต่ยังไม่ลืมตา เหยียดหยามของเก่าแล้วสลัดทิ้งเสีย หอบเอาของใหม่เข้าไว้แทนต่อไป ส่วนพวกทันสมัยเป็นเสมือนคนนอนตื่นลืมตาแล้ว รู้จักคัดส่วนที่ล่วงสมัยออก เลือกเอาส่วนที่เหมาะสมัย จากของเก่าและของใหม่นั้นเอง

ในคนสามพวกนั้น พวกตื่นสมัยมักจะมองข้ามของเก่า ชื่นชมต่อของใหม่ เหมือนนิยมตาขาวขำกว่าตาดำ พึงสังเกตคนบางเหล่า เมื่อแสดงความเคารพคนไทยด้วยกัน แทนที่จะไหว้หรือคำนับกันตามธรรมเนียม กลับยื่นมือสัมผัสมือกันตามอย่างฝรั่ง มีผู้พูดให้ฟังว่า ฝรั่งคนหนึ่งชมญี่ปุ่นว่า **ญี่ปุ่นอะไรดีทุกอย่าง เสียอย่างเดียวคือโค้งคำนับกัน**

ญี่ปุ่นตอบทันทีว่า **โค้งนี่เองรักษาเกาะญี่ปุ่นไว้ได้** นี่บท
ควรสำนึก ไทยเราควรรู้สึกภูมิใจว่า **ไหว้นี่แหละ คุ้ม
ครองไทยให้เป็นไทยอยู่**

ดูเถิด พวกตื่นสมัยยังมีอีก ซึ่งอ้างตัวว่าเป็นชาว-
พุทธนำฝรั่งเที่ยวชมวัดต่าง ๆ เมื่อเข้าไปในอุโบสถอันเป็น
คารวะสถาน หาได้แสดงคารวะเช่นกราบหรือไหว้ไม่ บาง
คนถึงอาจเอื้อมขึ้นนั่งบนอาสนสงฆ์ อาการแม้สักว่าถ่อมตัว
ต่อสถานที่ก็ไม่มี ทั้งนี้อาจเห็นว่าล้าสมัย มิฉะนั้นก็คงจะนึก
อายฝรั่งมังค่า บางรายฝรั่งกราบไหว้ตามอย่างไทย แต่เจ้า
ตื่นสมัยที่นำฝรั่งเที่ยวได้ยืนดูเฉย แม้เขาไม่เป็นชาวพุทธ
แต่เพื่อรักษาสมบัติผู้ดี ก็ควรแสดงคาระต่อสถานที่จะดูงาม
บางรายพวกหนุ่มสาวที่บ้ากาม เกี่ยวก้อยกันเข้าไปในอุโบสถ
มีกิริยามารยาทแข็งกระด้าง บอกว่าไม่มีลักษณะผู้ดีแม้แต่
น้อยอยู่ในตัวเลย

ภาษิตประกอบ

๒๖ ในสมัยที่โลกเจริญ คนมีกิริยามารยาทสุภาพ

เป็นดอกมะลิ แต่ในสมัยที่โลกเสื่อมโทรม คนมีคำพูดเป็นดอกมะลิ มีกิริยามารยาทเป็นดอกอุตพิษ

๒๗ แผ่นดินงามเพราะอาคารมีระเบียบเรียบร้อย ต้นไม้น้อยใหญ่งามเพราะมีผลดก นกงามเพราะมีขน คนงามเพราะมีกิริยามารยาทสุภาพ

๒๘ สมบัติผู้ดีเป็นเครื่องประดับของชาติ ผู้มีกิริยามารยาทเลวแข็งกระด้าง ชื่อว่าเป็นคนทำลายเครื่องประดับของชาติ

๒๙ รบความชั่วชนะ ชีวิตเป็นแม่ทัพที่มีชื่อเสียง รบความชั่วแพ้ ชีวิตเป็นแม่ทัพที่มีชื่อเสียง และถึงจุดจบ

๓๐ คนฉลาดยังเห็นว่าตัวโง่ และใช้ความฉลาดรักษาตน จะได้รับสรรเสริญจากกฎธรรมดาว่า ท่านฉลาดมาแล้ว จงฉลาดยิ่งขึ้นทุกชาติภพเถิด

๓๑ ตามปกติของคนเรา เขาจะเป็นคนหรือเป็นลิงนั้น ย่อมแล้วแต่กิริยามารยาทของเขาเอง

ด้านความประพฤติ

โดยปกติ ธรรมชาติของคนเรานั้นสงบ แต่ครั้นถูก

วัตถุภายนอกกระทบแล้ว จึงก่อให้เกิดความต้องการนานาประการขึ้น และเปลี่ยนจิตใจให้เริ่มมีความต้องการชอบและมิชอบ เมื่อมีความต้องการชอบและมิชอบนั้น ไม่มีการควบคุมอย่างถูกต้องแล้ว ข้อเท็จจริงทางวัตถุก็เข้าครอบงำชักให้คนกลายเป็นนักวัตถุนิยม และเสื่อมโทรมในด้านจิตใจลืมนึกถึงศีลธรรม ความต้องการนั้นชอบหรือมิชอบไม่คำนึงถึง ขอให้มั่งคั่งสมบูรณ์พูนสุขในทางวัตถุก็แล้วกัน

จากข้อมูลนี้เอง จึงก่อให้เกิดความประพฤติเสื่อมโทรมทางศีลธรรม อันน่าเศร้ากำสรดสลดยิ่ง เช่นมีการไม่ซื่อต่อกัน คดโกงกัน ล่อลวงกัน ฉกลักจี้ปล้นกัน คนแข็งแรงข่มเหงคนอ่อนแอ คนมั่งมีบีบบังคับขู่เข็ญคนยากจน คนพวกมากรังแกคนพวกน้อย คนฉลาดแกมโกงหลอกลวงคนโง่กว่า ซึ่งต่างคนต่างแสวงสุขเพื่อตน แต่ก่อทุกข์แก่คนอื่นจนเกิดมีคนชั่วมากนี่ดูเถิด ประเภทคนชั่วมากกว่าคนดี คือ

๑ **มนุสฺสเนรยิโก คนนรก** ท่านแสดงว่า สัตว์นรกถูกทรมานด้วยอาชญากรรมต่าง ๆ ต้องเดือดร้อนทุรนทุราย อยู่ไม่เป็นสุขทุกอิริยาบถ ในหมู่คนเรา คนใดมีจิต

ใจหดหู่เหี่ยวแห้งไม่ชื่นบานสราญรมย์ มีแต่ระทมทุกข์โทม-นัสโดยส่วนเดียว เห็นอะไรไม่เป็นที่ถูกใจ โกรธคนนี้ ด่าคนนั้นจ้าละหวั่น คนนั้นชื่อว่าคนนรก เพราะไม่ผิดกับสัตว์นรก เป็นคนแต่รูปร่าง ส่วนใจเป็นสัตว์นรก

๒ **มนุสฺสติรจฺฉาโน คนสัตว์ดิรัจฉาน** หมายความว่าสัตว์ดิรัจฉานไม่มีหิริโอตตัปปะหมดยางอาย จะทำอะไร แม้จะชั่วร้ายเสียหายสักปานไร ก็ทำได้ ในโลกนิติแสดงว่า **การกิน การนอน การกลัว กับเมถุน ทั้งของคนและสัตว์ ก็มีเหมือนกัน แต่ธรรมะทำคนให้วิเศษกว่าสัตว์** ในหมู่คนเราเมื่อคนใดมีใจถูกผีโมหะเข้าปกคลุม ให้มืดมนไม่รู้จักบุญคุณความดี ไม่รู้จักพี่น้องเพื่อนฝูง มีฤษยาพยาบาท ชิงดีชิงเด่น เอาแต่ได้เป็นประมาณ ไม่มีหิริโอตตัปปะ หมดยางอายเยี่ยงสัตว์ คนนั้นชื่อว่าคนสัตว์ เพราะไม่มีธรรมะให้ต่างจากสัตว์ เป็นคนแต่รูปร่าง ส่วนใจเป็นสัตว์

๓ **มนุสฺสเปโต คนเปรต** ท่านแสดงว่า เปรตมันมีปากเล็กท้องโต ได้ข้าวน้ำมาไม่รู้จักพอ กินไม่รู้จักอิ่ม

ในหมู่คนเรา เมื่อคนใดมีใจต่ำ หันหลังให้ศาสนา ไม่สามารถครองชีวิต หิวกระหายอยู่เสมอ ได้ไม่รู้จักพอ กินไม่รู้จักอิ่ม หาอะไรได้มาเท่าไรก็ไม่หายอยากเยี่ยงเปรต ต้องหลอกลวงเบียดเบียนเขากิน คนนั้นชื่อว่าคนเปรต เพราะเป็นคนแต่รูปร่าง ส่วนใจเป็นเปรต

คนนรก คนสัตว์ และคนเปรตนี้ เป็นคนเหินห่างศาสนา ได้ทิ้งศาสนาไว้เบื้องหลังเสียไกล เขายิ่งทิ้งศาสนาไปไกลเพียงใด เขาก็ยิ่งสูญเสียความเป็นคนไปเพียงนั้น มีร่างกายเป็นคนแต่ใจอยู่ในนรก อยู่ในภาวะสัตว์และภาวะเปรต

๔ **มนุสฺสมนุสฺโส คนเป็นคน** หมายความว่า คนผู้มีใจกตัญญูกตเวที รู้จักคุณของผู้มีคุณและตอบแทนคุณท่าน ตั้งอยู่ในศีลในธรรม เป็นคนมีศีลมีสัตย์ ชื่อคนเป็นคน เพราะเป็นคนทั้งร่างกาย และจิตใจ

๕ **มนุสฺสเทโว คนเป็นเทวดา** หมายความว่า คนมีมนุษยธรรม บำเพ็ญตนให้เป็นคนดีแล้ว และประพฤติเทวธรรม อบรมตนให้เป็นเทวดาโดยสมมติ และเป็นเทวดา

โดยกำเนิด จนปฏิบัติตนให้เป็นเทวดาโดยความบริสุทธิ์ นี่-คือคนเป็นเทวดา

คนเป็นคนและคนเป็นเทวดาทั้งสองนี้ เป็นผู้มีศาสนาเป็นหลักใจ อาศัยศาสนาสั่งสมความดีปราบความชั่ว ถือว่า **ศาสนามีไว้เพื่อมนุษย์ ไม่ใช่มีมนุษย์ไว้เพื่อศาสนา** และร่วมมือกับคนอื่นพัฒนาชีวิตในสังคมให้ดำเนินไปด้วยดี ชื่อว่ารักษาศักดิ์ศรีของมนุษย์ ส่งเสริมตนให้เป็นคนและเป็นเทวดาขึ้นโดยลำดับพึงทราบว่า **การคิดเป็นชีวิต และการคิดดีเป็นชีวิตสวรรค์ แต่การคิดชั่วเป็นชีวิตนรก**

คนผู้เมาในวัตถุจนเป็นนักวัตถุนิยมแล้ว จิตใจมักติดจมอยู่ในวัตถุ เห็นความมั่งมีวัตถุวิเศษกว่ามั่งมีศีลธรรม หันไปขลุกขลุ่ยใฝ่หาแต่ความมั่งคั่ง กอบโกยเอาทรัพย์สินของคนอื่นมาเป็นของตน ด้วยกโลบายอันไม่สุจริต และทรัพย์สินนั้นจะลุกเป็นไฟเผาตัวเองให้ย่อยยับไป อย่าลืมว่า **ความมั่งคั่งของบุคคล ไม่ได้อยู่ที่ความมั่งคั่งทางวัตถุ แต่อยู่ที่ความมั่งคั่งทางศีลธรรม**

ดังนั้น เพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงควรมีอุบายควบคุมความต้องการชอบและมิชอบ อุบายควบคุมที่สำคัญก็คือระเบียบสังคม เพราะระเบียบสังคมนี้ เป็นอุบายป้องกันความเสื่อมทางสังคมและศีลธรรม มีค่าเท่ากับมาตราวัดระยะและน้ำหนัก ถ้ามาตราชั่งถูกต้อง คนจะไม่ถูกลวงในเรื่องน้ำหนัก ไม้วัดระยะถูกต้อง คนจะไม่ถูกลวงในเรื่องความตรง ไม้ฉากถูกต้องคนจะไม่ถูกลวงในเรื่องมุมและเส้นวงกลม

ดูเถิดความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ย่อมอยู่ที่คนผู้ตั้งหน้าแต่จะกอบโกย เอามาพอกพูนตนให้เป็นคนมั่งคั่ง ปล่อยตัวให้ระเริงอยู่ในความสุขที่ใจเรียกร้อง ละเลยระเบียบสังคมอันตนจะต้องปฏิบัติเสีย ไพล่ประพฤติตนให้โน้มเอียงไปตามความต้องการ ซึ่งไม่มีความสำนึกว่าชอบหรือมิชอบ แต่ละคนไม่ปฏิบัติระเบียบของตนให้สมบูรณ์ และชอบก้าวก่ายระเบียบของคนอื่น ถ้าทุกคนต่างรักษาระเบียบของตน มุ่งบำเพ็ญกรณียกิจในหน้าที่ให้ครบถ้วนแล้ว บ้านเมืองก็จะสงบเรียบร้อย ระเบียบสังคมที่ทุกคนจะพึงปฏิบัตินั้น มีอยู่ ๕ ประการ คือ

๑ ระเบียบสังคมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้-ปกครอง ผู้ปกครอง ข้าราชการ อาณาเขต เศรษฐกิจ คลัง กองทัพ สัมพันธมิตร และอาณาประชาราษฎร์ เหล่านี้ คือองค์แห่งประเทศ ถ้าหัวหน้างานแผนกต่าง ๆ เป็นคนเลว ประพฤติเหลวแหลก ประชากรก็ล่มจม ถ้าหัวหน้างานเป็น คนดีมีศีลธรรม ยึดศาสนาเป็นหลักใจ ประชากรก็ฟื้นตัว เหมือนดวงรพี เมื่อถึงอัสดงค์บัวก็เหี่ยวหุบกลีบ เมื่ออุทัยขึ้น มา บัวก็บานกลีบขยาย นี่คือ นักปกครองที่ดีย่อมถือว่า โลกคือประเทศของข้าพเจ้า มวลมนุษย์เป็นพี่น้อง ของข้าพเจ้า การประพฤติดีคือ ศาสนาของข้าพเจ้า และเจ้าหน้าที่มีไว้ป้องกันการกระทำผิดมากกว่าการ จับผิด ปล่อยคนผิดเสียสิบราย ดีกว่าจับคนที่ไม่ มีความผิดเพียงรายเดียว.

ผู้ปกครองปฏิบัติต่อผู้ใต้ปกครอง ดุจดังว่าตนกำลัง เลี้ยงลูกน้อยกลอยใจ มีเมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริตต่อเขา รักสิ่งดีที่เขารัก เกลียดสิ่งชั่วที่เขาเกลียด ใคร่ครวญก่อนจะ ทำจะพูดจะคิดว่า สิ่งใดชอบ สิ่งใดผิด ถือเอาส่วนข้างชอบ

แล้วทำพูดคิดในสิ่งที่ชอบ สิ่งใดชอบ สิ่งใดเสมอตัว ถือเอาส่วนข้างชอบ แล้วทำพูดคิดในสิ่งที่ชอบ และสิ่งใดเสมอตัว สิ่งใดผิด ก็ถือเอาส่วนข้างเสมอตัว แล้วทำพูดคิดในสิ่งเสมอ ย่อมเป็นที่รักใคร่เคารพยำเกรงของผู้ใต้ปกครอง

ส่วนผู้ใต้ปกครองอยาก ให้ ผู้ ปกครอง เมตตากรุณา พึงมีความจงรักภักดีต่อท่าน เพราะปวงประชาราษฎร์ ถ้าไม่มีหัวหน้าควบคุม จะระส่ำระสาย เหมือนเรือขาดคนพาย ต้องลอยคว้างเคว้งในกลางชลธี และหัวหน้ามีสิทธิคุ้มครองประชาราษฎร์ ส่วนประชาราษฎร์มีหน้าที่เชิดชูหัวหน้า **แต่การคุ้มครองสำคัญกว่าการเชิดชู เพราะเมื่อการคุ้มครองโดยธรรมมีอยู่ การเชิดชูก็มีมาเอง ถ้าขาดการคุ้มครองโดยธรรมแล้ว ก็แน่ละแม้สิ่งที่เป็นมงคล จะต้องกลับเป็นอัปมงคล**

๒ **ระเบียบสังคมระหว่างพ่อแม่กับลูก** พ่อแม่อยากเป็นพ่อแก้วแม่แก้วของลูก พึงมีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาในลูก อย่าลืมว่า พ่อแม่เป็นแบบอย่างปั้นชีวิตลูก เป็นแบบอย่างคือเบ้าหล่อชีวิตลูก ลูกดีเพราะแบบอย่างดี

ลูกเลวเพราะแบบอย่างเลว ถ้าปล่อยให้ลูกโง่ ไม่มีสง่าราศี ในชุมชน เหมือนกาในท่ามกลางฝูงหงส์ แม่ก็จะเป็นศัตรูของลูก พ่อก็จะเป็นไพรีของลูก ลูกฉลาดคนเดียวประเสริฐกว่า ลูกโง่ตั้งร้อยคนจะประเสริฐอะไร ดูเถิด พระจันทร์ดวงเดียวย่อมกำจัดมืดได้ หมู่ดาวสิแม้มากหลาย ก็หากำจัดมืดได้ไม่

สระน้ำ ลำยอ กอไผ่ นี่คือคุณลักษณะของพ่อบ้านแม่บ้าน เมื่อพ่อแม่ประพฤติตนเป็นคนสุขุมชุ่มเย็น มีลักษณะยิ้มแย้มแช่มชื่น หน้าตาเบิกบานหรรษา แสดงลูกและคนอื่นด้วยอัธยาศัยไมตรี มีกิริยาวาจาสุภาพ ย่อมเป็นที่มารมย์รื่นชื่นบานของลูกและคนอื่น เหมือนสระน้ำที่มีน้ำเย็นใสสะอาด ซึ่งเป็นที่มารวมลงดื่มและอาบของคนทั่วไป เมื่อลูกประพฤติดี ก็ใช้ลำยอคือชมเชยส่งเสริมให้เขาประพฤติดีต่อไป เมื่อลูกทำชั่วเสียหาย ก็ใช้กอไผ่คือขู่ขนาบให้เขารู้สึกตัว ละนิสัยชั่วเข้าหานิสัยดี เมื่อลูกได้รับบำรุงโอบอุ้มเช่นนั้น พึงมีความเคารพรักใคร่ กตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ เป็นคนว่าง่ายสอนง่าย อยู่ในโอวาทคำสั่งสอนของท่าน

๓ **ระเบียบสังคมระหว่างสามีกับภรรยา** ผัวเมียอยากเป็นผัวแก้วเมียแก้วของกันและกัน พึงมีความรักใคร่นับถือซื่อตรงต่อกัน แต่ละฝ่ายเห็นกันเป็นคู่สร้างบารมี คู่ชีวิต คู่ร่วมสุข คู่ร่วมทุกข์ ไม่นอกใจกัน คอยอุปถัมภ์ค้ำจุนแก่กัน โน้มน้าวน้ำใจกันตลอดลูกหลาน ให้บังเกิดความชื่นชมกลมเกลียวสนิทเสน่หาทั่วกัน เป็นเหตุนำมาซึ่งความสุขสำราญ ไม่ลืมความรักอันแรกที่มอบให้แก่กัน ตั้งใจปฏิบัติชอบในกันและกันด้วยหน้าที่ของตน

๔ **ระเบียบสังคมระหว่างญาติพี่น้อง** ญาติพี่น้องอยากอยู่ร่วมกันเป็นปึกแผ่นแน่นหนาดุจกอไผ่ พึงสมัครสมานสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน มาเคารพนับถือซื่อสัตย์ต่อกัน มารู้สึกร่วมใจกัน มาอดกลั้นบรรเทาเรื่องกระวนกระวายต่าง ๆ มาออมชอมเข้าหากัน มาให้อภัยแก่กัน มาคอยผ่อนผันสั้นยาว อย่าถือเล็กถือน้อย อันจะเป็นเหตุให้แตกร้าวกัน

มาเถิด เรามาเงี่ยโสตลงฟังเสียงทิพย์ คือเสียงของความสามัคคี ซึ่งความสามัคคีพูดว่า เวลา

นั้มิใช่ข้าพเจ้าหรือท่านที่พูด แต่เป็นเสียงที่รวมกันอยู่ในกำลังใจ และมติที่รวมกลุ่มให้คำปฏิญาณร่วมกันทำ เมื่อแต่ระฝ่ายปฏิบัติตามเสียงทิพย์นี้ได้แล้ว บ้านแต่ละบ้านก็จะเป็นที่บำบัดความระทมทุกข์ ระงับความลำบากยากแค้น ผ่อนคลายความร้อนรุ่มกลุ้มใจแต่โลกภายนอก และจะเป็นที่สงบอารมณ์ขณะทำกิจธุระเหน็ดเหนื่อยมา จะได้เป็นยาบำรุงใจให้มีกำลัง สู้กับงานยากงานหนักงานใหญ่ในวันหน้า

๕ ระเบียบสังคมระหว่างมิตรกับมิตร มิตรดีดีย่อมช่วยอุปการะมิตร ร่วมสุขร่วมทุกข์กับมิตร แนะประโยชน์ให้แก่มิตร และมีความรักใคร่กันจริง เมื่อนับถือกันเป็นมิตรแล้ว ตั้งใจปฏิบัติชอบในกันและกัน ด้วยผูกไมตรียึดเหนี่ยวน้ำใจกันไว้ให้กระชับมั่น ในคราวมิตรขัดสนหรือต้องการก็ยินดีช่วยเหลือแบ่งปันพัสดุสิ่งของ หรือ เงิน ทองแก่มิตรตามฐานะ และเต็มใจให้โดยฉันมิตรจริง ๆ ไม่ให้ด้วยอาการดูหมิ่นถิ่นแคลนหรือมิเต็มใจ

เมื่อมิตรมีกิจธุระ ก็ช่วยจัดช่วยทำ ให้สำเร็จด้วยกายบ้าง ด้วยวาจาบ้าง ด้วยใจบ้าง ประพฤติตนให้สม่ำ-

เสมอ แม้ตนได้ดีมีวาสนาขึ้น ก็ไม่ลืมมิตร ไม่ถือตัวว่าเป็นผู้ดีกว่า ถ้ามิตรเคราะห์ร้ายอับจนลง ก็ไม่ดูหมิ่นถิ่นแคลน ซื่อตรงต่อมิตร ไม่มีเล่ห์กลซ่อนเร้นอยู่ภายใน พึงทราบว่า **ผู้ไม่ละทิ้งเพื่อนในคราวร่าเริง ในคราวต้องทุกข์ร้อน ในคราวอดอยาก ในคราวเกิดจลาจลวุ่นวาย และติดสอยห้อยตามกันไปถึงป่าช้า นี่คือมิตรแท้**

เมื่อสังคมปฏิบัติชอบในระเบียบสังคมนี้แล้ว ย่อมเป็นสังคมสงบสุข ซึ่งจะยังผลให้บ้านเมืองพลอยสงบสุขไปด้วย จริงทีเดียว คนเป็นผู้ตามระเบียบสังคม มิใช่ระเบียบสังคมตามคน เมื่อคนตามระเบียบสังคมแล้ว ระเบียบสังคมนั้นก็อำนวยผลให้คนมีความสงบสุข

อนึ่ง การควบคุมชีวิตครอบครัว ขึ้นอยู่กับการสร้างสรรค์ชีวิตส่วนบุคคล แม้การสร้างสรรค์ชีวิตส่วนบุคคลเล่าก็ขึ้นอยู่กับการวางจิตใจให้ถูกตามระเบียบสังคม **จิตใจที่อยู่ในระเบียบสังคม ย่อมเป็นวิหารของพระ ถ้าจิตใจออกนอกระเบียบสังคมแล้ว จิตใจนั่นเอง ซึ่งควรเป็นวิหารของพระ ก็จะกลายไปเป็นถ้ำของโจร**

ภาษิตประกอบ

๓๒ คนมิใช่ทาษของคน แต่เป็นทาษของทรัพย์ ความเป็นสูงและเป็นต่ำ ก็แล้วแต่ธรรมและอธรรม

๓๓ จุดหมายปลายทางที่ยิ่งใหญ่ของชีวิตนั้น มิใช่อยู่ที่การแต่งกายหรูหรา แต่อยู่ที่ความประพฤติดีปฏิบัติชอบ

๓๔ อย่าครองชีวิตอยู่ด้วยกาลเวลา แต่จงครองชีวิตอยู่ด้วยความประพฤติดี

๓๕ จงดื่มศีลธรรมแทนดื่มเหล้า เพื่อบำรุงกำลังใจให้หายกลุ้ม

๓๖ คนเราเป็นสัตว์ที่เชื่อง ถ้าได้รับการศึกษาอบรมถูกที่จะเป็นสัตว์น่ารักที่สุด ถ้าให้การศึกษาอบรมไม่พอและผิดที่ ก็จะเป็นลูกหลานว่านเครือของโลกป่าเถื่อนร้ายที่สุด

๓๗ หัวหน้าที่โลภจัด ดุร้าย เหลิง ไร้สัตย์ เลินเล่อ ขี้ขลาด รวนเร โง่เขลา หมิ่นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นั่นคือเขาเปลี่ยนที่นั่ง จากนั่งอยู่ในหัวใจคน ขึ้นนั่งอยู่บนหัวคน กฎธรรมดาบอกว่าไม่นานนัก เขาจะตกแท่น

๓๘ โบราณว่า สุรา นารี ล่าเนื้อ การพนัน รีด-

ทรัพย์สมบัติโดยไม่ยุติธรรม วาจาหยาบช้า แสลงลงทัณฑ์รุนแรง เป็นข้อเสียหายของหัวหน้า

๓๙ หัวหน้าผู้ไร้ศีลธรรมคนไรเล่า ที่ความผิดพลาดทางราชการจะไม่ตามมาทัน ใครนะที่เป็นคนหูเบา เมื่อถูกเจ้ากลมารยายั่วยุ จะไม่รู้สึกกระวนกระวาย คนมัวเมาคนไรหนอที่ความมั่งคั่งจะไม่ทำให้หยิ่งจองหอง

๔๐ ทุกคนชอบชื่อเสียง และทุกคนเกลียดชื่อเสียดังนั้นพึงสงวนชื่อเสียง และระมัดระวังอย่าให้เกิดชื่อเสีย

๔๑ การตกช้างตกม้า เป็นเพราะช้างม้ามันพยศแต่การตกเก้าอี้ เป็นเพราะผู้นั่งพยศ

๔๒ ใจชั่วจัดเป็นคลังชั่ว คนชั่วย่อมเอาของชั่วมาจากคลังชั่วนั่นเอง ส่วนใจดีจัดเป็นคลังดี แม้คนดีก็เอาของดีมาจากคลังดีนั่นแล

๔๓ ชีวิตต้นคดปลายตรง เป็นชีวิตก้าวหน้า ชีวิตต้นตรงปลายตรง เป็นชีวิตเด่น ควรปรับปรุงชีวิตของท่านให้ก้าวหน้า และเด่นเช่นนั้น

๔๔ ชีวิตต้นตรงปลายคด เป็นชีวิตถอยหลัง ชีวิต

ต้นคดปลายคด เป็นชีวิตล่มจม ควรระมัดระวังชีวิตของท่าน อย่าให้เป็นเช่นนั้นเลย

๔๕ ฉลาดไม่เป็น เป็นคนยาก

ประมวลความว่า เมื่อชาวพุทธมาดำเนินชีวิต ให้บริสุทธิ์ด้วยศีลธรรม อันเป็นข้อปฏิบัติเบื้องต้นในพระศาสนา คือศีลห้า กับกัลยาณธรรม ซึ่งไม่มีข้อปฏิบัติที่ต้นกว่านี้อีกแล้ว ชื่อว่าได้สงวนตนในด้านประเวณี รักษาสมบัติผู้ดีในด้านวัฒนธรรม และสำรวมกิริยาวาจาใจในด้านความประพฤติ ปลดเปลื้องตนให้ห่างจากเวรภัย ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า

การทำแก่เขาดุจเราอยากให้เขาทำแก่เรา และการไม่ทำแก่เขา อย่างที่เราไม่อยากให้เขาทำแก่เรา นี่คือหัวใจของศีล ศีลนี้เป็นบัญญัติฝึกหัดกายวาจาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นกฎที่ชาวพุทธควรระลึกถึงเนือง ๆ และตั้งใจเว้นข้อห้าม ด้วยการสมาทานศีล ๕ ดังนี้ว่า

๑ ข้าเว้นจากการฆ่ากันตีกัน

๒ ข้าเว้นจากการลักทรัพย์ที่มีเจ้าของหวงแหน

๓ ข้าเว้นจากการทำชู้ในระหว่างคู่ครองของคนอื่น

๔ ข้าเว้นจากการพูดเท็จ

๕ ข้าเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย

การไม่ทำสิ่งที่ตนคนเดียวชอบ พยายามชอบสิ่งที่คนดีทั้งหลายทำ และทำสิ่งที่คนดีทั้งหลายชอบ นี่คือหัวใจแห่งกัลยาณธรรม กัลยาณธรรมนี้เป็นคุณสมบัติอบรมอัธยาศัยให้ประณีต ซึ่งมีน้ำหนักพอช่วยสุข และบรรเทาทุกข์ของคน อื่น ได้ ด้วย ตั้ง ใจประ พฤติกัลยาณธรรม ดังนี้

๑ เมตตา หวังดีแก่กัน กรุณา หวังช่วยเหลือกัน สำหรับกำกับศีลข้อต้น

๒ สัมมาอาชีวะ หาเลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ สำหรับกำกับศีลข้อที่สอง

๓ สทารสันโดษ ยินดีในคู่ครองของตน สำหรับกำกับศีลข้อที่สาม

๔ ความมีสัตย์ พูดจริงที่ดี พูดดีที่จริง สำหรับกำกับศีลข้อที่สี่

๕ ความมีสติรอบคอบ สำหรับกำกับศีลข้อคำรบห้า

บุคคลผู้ตั้งใจรักษาศีล ๕ และประพฤติกัลยาณธรรมนี้ ชื่อว่าผู้ดีมีศีลธรรม ว่าโดยสถิติที่จะวัดความดีของคนนั้นอยู่ที่การปฏิบัติศีลธรรมนี้เอง มิใช่อยู่ที่ความรู้แต่ไม่ปฏิบัติ บ้านเมืองใดมีพลเมืองตั้งอยู่ในศีลธรรม บ้านเมืองนั้นย่อมเพียบพร้อมด้วยความสงบสุข เมื่อเราชอบความสงบสุข พึงระลึกถึงวัจนะนี้เสมอว่า

"เสียงอัน กลม กลืน คือ เสียง ศีลธรรม และเสียงสงบสุข ผู้ดีชอบฟังและประพฤติตนตามเสียงเหล่านี้"

ภาษิตประกอบส่งท้าย

๔๖ คนอื่นจะเห็นเราที่กิริยามารยาท ก่อนได้ยินเสียงพูดของเรา เหมือนเห็นสายฟ้าแลบก่อนได้ยินเสียงฟ้า-ร้อง จึงควรระมัดระวังตัวไว้ก่อนเขาจะเห็น

๔๗ จงแปลคำพูดที่พูดกันมานานแล้ว ออกเป็นการกระทำ เพราะความเจริญของชาติศาสนาอยู่ที่การกระทำ มิใช่อยู่ที่ได้แต่พูดอย่างเดียว

๔๘ มิตรธรรมเป็นเครื่องน้อมนำให้ศัตรูกลับเป็นมิตร แผ่ศรีอำนวยสวัสดิ์ทั่วท้องฟ้าเหนือประเทศ หน้าที่แห่งศัตรูภาพได้สิ้นสุดลง คงอยู่แต่หน้าที่แห่งมิตรภาพ เชิญบำเพ็ญมิตรธรรมเพื่อเสวยมิตรภาพร่วมกัน

๔๙ เชิดชูผู้ถูกเหยียบย่ำ ปราบปรามผู้ประหัตประหารให้การอารักขาแต่ผู้อยู่ในศีลธรรม นำความอัปยศอดสูรู้สึกตัวไปสู่ผู้เบียดเบียน นี่คือวิธีการของหัวหน้าที่ดีจริง

๕๐ ตักของครูมิใช่สำหรับลูกในไส้ แต่สำหรับลูกในความหวังคือศิษย์ หัวอกของหัวหน้ามิใช่สำหรับญาติในสายโลหิต แต่สำหรับญาติในสายชาติ

๕๑ หัวหน้าประพฤติเช่นใด หมู่ชนย่อมประพฤติเช่นนั้น เพราะความประพฤติหมู่ชน ได้ขึ้นอยู่แก่ความประพฤติของหัวหน้า

๕๒ หัวหน้าไม่เป็นธรรม ถือกฎหมายเหมือนใยแมลงมุม เห็นประชากรเป็นตัวแมลง ซึ่งถ้าผู้น้อยทำผิดต้องถูกจับ แต่ผู้ยิ่งใหญ่ทำผิดให้พ้นไป ดูแมลงตัวเล็ก ๆ เถิด ต้องถูกใยแมลงมุมจับไว้ ส่วนแมลงตัวใหญ่ ๆ ทะลุลอดไปได้

๕๓ คนผู้ยกตนเองขึ้น จะถูกรุมเหยียดลง ส่วนคนผู้ถ่อมตัวลง จะมีผู้ยินดีช่วยยกขึ้น นี่คือกฎธรรมดา

๕๔ การเชิดชูชาติ การคุ้มครองศาสนา และการรักษาเกียรติของประเทศ นี่คืออุดมคติของนักปกครอง

๕๕ คันว่าได้เป็นนายแล้ว อย่าลืมคุณพวกไพร่ คันหากไพร่บ่พร้อมศรีหน้าบ่ฮุ่งเฮือง

๕๖ อย่าฟ้าวฮ้อนให้ฮีบกล่อมเอาเย็น ให้ค่อยดังไฟผีงถ่านเดียวในน้ำ

๕๗ มนุษย์ใต้ลุ่มล้วนเหมือนชาติสกุณา มีแต่คุกคูขัน บ่หิ่นตรองคลองแก้ว ไผผู้เฮียนเห็นอู้พุทโธสอนจิ่งไลโลก ไผผู้มัวมืดกลุ้มติดแอ้วแห่งพรานนั้นแหล้ว

๕๘ คนอยากชั่วหายาก แต่คนทำชั่วหาง่าย

๕๙ คนอยากดีมีถมไป แต่คนทำดีมีน้อย

กำหนดการบำเพ็ญกุศลศพ

ของ

นายกุล มังคละคีรี

วันที่ 20 มิถุนายน 2515

เวลา 17.00 น. รดน้ำศพ

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดหนองแวง (เมืองเก่า) คณะธนาคารกสิกรไทย สาขาขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 21 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดกลาง คณะครู โรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่ เจ้าภาพ

วันที่ 22 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดศรีจันทร์ คณะธนาคารออมสินภาค 7 และ สาขาขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 23 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดศรีนวล
คณะคลังจังหวัดขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 24 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดศรีจันทร์
นายแพทย์ นพดล สูตรสุคนธ์
คุณกนก ธิระภัณฑ์ และคณะศูนย์
อนามัยแม่และเด็ก เจ้าภาพ

วันที่ 25 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดหนองแวง
(ข้างสามเหลี่ยม) คณะข้าราชการ
กรมข่าวทหาร กองบัญชาการทหาร
สูงสุด เจ้าภาพ

วันที่ 26 มิถุนายน 2515

เวลา 10.30 น. ทำบุญเลี้ยงพระ ครบ 7 วัน
พระวัดป่าวิเวกธรรม 10 รูป

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดป่าชัยวัน เสนาธิการทหารอากาศ ชุดที่ 15 เจ้าภาพ

วันที่ 27 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดวุฒาราม (ข้างสถานีรถไฟ) คณะครูโรงเรียนอนุบาลขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 28 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดป่าชัยวัน เจ้าพระยาภาพยนตร์ พร้อมคณะฟุตบอลเจ้าพระยา และชมรมโดมเอื้องฟ้าจังหวัดขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 29 มิถุนายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดโนนทัน คณะธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาขอนแก่น เจ้าภาพ

วันที่ 30 มิถุายน 2515

เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม พระวัดหนองแวง (เมืองเก่า) คณะข้าราชการศูนย์

อนามัยเขต 4 เจ้าภาพ

วันที่ 1 กรกฎาคม 2515

เป็นวันประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพ

เวลา 07.00 น. ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

เวลา 10.30 น. ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ 65 รูป

เวลา 13.00 น. เคลื่อนศพจากบ้าน ไปสู่เมรุ
วัดหนองแวง เมืองเก่า

เวลา 15.30 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์

เวลา 16.30 น. พระสงฆ์สวดมาติกา–ทอดผ้ามหา-
บังสุกุล

เวลา 17.00 น. พระราชทานเพลิง

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง แด่ท่านที่มาเป็นเกียรติในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณพ่อกุล มังคละคีรี ไว้ ณ ที่นี้ด้วย หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขาดตกบกพร่อง หรือไม่เรียบร้อยประการใด ขอได้โปรดอภัยด้วย

เจ้าภาพ

1 กรกฎาคม 2515

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา
33/17–18 ถนนหน้าเมือง ขอนแก่น โทร. 36344
นายสมวงษ์ วิจิตรกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2515